

[Ellemann-Jensen]

Vestunionen. Hvordan er det muligt for Danmark at stå i en sådan særstilling og samtidig være fuldt og helt med i de overvejelser, som foregår?

Vi har spillet ud i dag med et forslag om en hurtig folkeafstemning om spørgsmålet. Det har da i det mindste taget hul på diskussionen. Jeg må spørge statsministeren, hvordan i alverden vi skal komme videre i retning af at sikre, at Danmark er med alle de steder, hvor beslutningerne skal tages, hvis vi end ikke kan diskutere det, men bare henvise til gamle vedtagelser og formalia.

Mit spørgsmål til statsministeren er altså helt præcist: Tror statsministeren, det er muligt for Danmark at bevare sin indflydelse på debatten uden at være med ligesom alle andre?

(Kort bemærkning).

Kent Kirk (KF):

Det er også statsministerens bemærkninger om den sikkerhedspolitiske situation i Europa, som får mig til at tage ordet.

Jeg tror, regeringen begår en stor fejl, hvis man regner med, at den sikkerhedspolitiske situation i Europa alene kan klares ved forskellige tiltag af civil karakter. Når man taler med politikere fra de baltiske lande og politikere fra Østeuropa, hører man, at de er virkelig nervøse i øjeblikket, efter at Rusland har vedtaget en ny militærdoktrin. Disse politikere spørger Vesteuropa: Hvordan kan I være med til at forbedre vores forsvarspolitiske sikkerhed? Der er ingen tvivl om, at dér har Vesteuropa en forpligtelse.

I den diskussion kommer vi heller ikke uden om, at Danmark skal være med på alle niveauer, og i den udstrækning, NATO vil bruge Den Vesteuropæiske Union som arm i Europa, skal Danmark med ind og have indflydelse. Selv om udenrigsministeren siger, at der ikke er noget i kortene, der peger den vej i øjeblikket, må udenrigsministeren være klar over, at det kan der meget hurtigt komme. Derfor er det altså afgørende vigtigt, at vi ikke lukker af for den debat og skubber den fra os. Vi må tage fat på den og forberede den danske befolkning på det, for det er i Danmarks interesse at være med til at påvirke også den forsvars- og sikkerhedspolitiske udvikling i Europa.

Anden næstformand (Grove):

Der er megen uro i salen!

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Nu kunne man jo måske tro, at forespørgslen havde drejet sig om Vestunionen og sådan noget; men et af de temaer, der faktisk er i forespørgslens formulering, er udvidelsesforhandlingerne med fire ansøgerlande, Østrig, Sverige, Finland og Norge.

Hvorfor nævner jeg nu det? Jo, for jeg synes da, det havde været mere relevant, om vi havde haft en drøftelse her i dag i relation til Vestunion og forsvarspolitisk samarbejde, der handlede om den realitet, som er den svenske: Der er i Sverige en diskussion om, om man kan få en position ligesom Danmark, fordi en stor del af den svenske opinion ikke ønsker at blive medlem af Vestunionen. Det havde dog været mere relevant for det, vi står over for i den aktuelle situation, hvis vi ønsker, at EF skal udvides med de andre nordiske lande.

Men tilsyneladende får hr. Ellemann-Jensen meget held af at snakke Vestunion, som, når det kommer til stykket, dybest set bare er PR for Venstres valgkamp til Europa-Parlamentsvalget. Det er måske lidt mærkværdigt, at De Konservative spiller lidt med i det spil; det tror jeg ikke de vil få gavn af.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 13 af Ivar Nørgaard (S), Kent Kirk (KF), Charlotte Antonsen (V), Gade (SF), Annette Just (FP), Peter Duetoft (CD), Lone Dybkjær (RV) og Lysholm Christensen (KRF) (se foran) vedtoges enstemmigt med 111 stemmer.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den sidste sag på dagsordenen var:

9) Forespørgsel nr. F 7:

Forespørgsel til udenrigsministeren og arbejdsministeren:

»Hvordan vil regeringen i praksis sikre, at principperne i Maastricht-traktaten, den sociale protokol og Edinburgh-konklusionerne om nærhed og partsindflydelse på europæisk og nationalt niveau bliver virkeliggjort?«

Af Kirkegaard (KF) og Charlotte Antonsen (V) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 26/10 93. Fremme af forespørgslen vedtaget 2/11 93).

Begrundelse

Kirkegaard (KF):

Efter at EF's Ministerråd i efteråret 1989 vedtog det såkaldte sociale charter og Kommissionen efterfølgende lancerede sin handlingsplan, har der været udfoldet store anstrengelser for at virkeliggøre EF's sociale dimension.

Når man i dag fire år senere gør status over arbejdet, går man vist ikke nogen for nær ved at konstatere, at de reelle resultater, der er opnået, er relativt beskedne og slet ikke lever op til de ambitioner, man havde i Kommissionen for fire år siden.

Årsagen til de beskedne resultater er dels, at man klart undervurderede, hvor forskellige traditionerne på arbejdsmarkedet var og er i medlemslandene, dels at Kommissionen fremsatte forslag, som var meget detaljerede og ikke tilstrækkeligt gennemarbejdede.

Nu skal arbejdet videreføres efter de nye principper i Maastricht-traktaten og den tilhørende sociale protokol og i øvrigt under skyldig hensyntagen til konklusionerne fra Edinburgh.

På denne baggrund ønsker forespørgerne nogle klare meldinger fra regeringen om, hvordan regeringen forholder sig til de ganske mange spørgsmål, der trænger sig på, når de nye procedureprincipper skal føres ud i praksis.

Det danske udgangspunkt må være, at det er en vital dansk interesse at fastholde den danske model med overvejende aftaleregulering frem for lovregulering.

Det forudsætter imidlertid, at nærhedsprincippet kommer til at fungere i praksis, og at parterne på arbejdsmarkedet på såvel europæisk som nationalt niveau får en reel chance for at vise, at de selv kan løse opgaverne.

At det kommer til at gå sådan, er ingen selvfølge. Danmark vil givetvis komme under pres, når meget ivrige europæere i den gode sags tjeneste vil presse regulering igennem uden at tage større hensyn til de måske lidt besværlige procedureregler, som Danmark møjsommeligt har forhandlet sig frem til.

Vi håber, at regeringen har klare og præcise svar på disse spørgsmål.

Anden næstformand (Grove):

Jeg må bede om ro i salen!

Besvarelse

Udenrigsministeren (Niels Helveg Petersen):

På regeringens vegne vil jeg takke forespørgerne for denne lejlighed til at følge den netop afsluttede Unionsdebat op med dette centrale emne: Unionens sociale dimension.

Der er ingen tvivl om, at arbejdsmarkedspolitikken får større vægt og betydning i det fremtidige europæiske samarbejde, i øvrigt i fuld overensstemmelse med den europapolitiske linje, som et bredt flertal her i salen netop har tilsluttet sig.

En ordentlig samfundsudvikling fordrer balance mellem økonomiske og sociale hensyn. Økonomisk vækst og fremgang i beskæftigelsen må gå hånd i hånd med gode vilkår for arbejdstagerne. Den såkaldte sociale dimension, som er den arbejdsmæssige og sociale afbalancering af det indre marked, er derfor nødvendig i det fremtidige EU-samarbejde. Den fulde positive effekt af det indre marked for samfundsökonomien, for industri og erhvervsliv opnås først, når arbejdstagerne sikres gode arbejdsbetingelser i hele Unionen. Sociale og økonomiske hensyn må sidestilles.

Den danske arbejderbeskyttelse er på et højt niveau. Det har taget år, og det har krævet omkostninger. Vores samarbejdspartnere skal bringes op på samme niveau af hensyn til arbejdstagernes sikkerhed og sundhed og af hensyn til virksomhedernes konkurrenceevne. Problemet er grænseoverskridende, og det kræver fælles løsninger. Også den tidligere regering udfoldede aktive bestræbelser i EF for at sikre arbejdstagerne i takt med det indre markeds gennemførelse, først med fællesakten, der styrkede arbejdsmarkeds- og socialpolitikken, dernæst med støtten i 1989 til vedtagelse af pagten om de grundlæggende arbejdsmarkeds-mæssige og sociale rettigheder.

Under forhandlingerne om Maastricht-traktaten støttede et bredt flertal i Folketinget den yderligere styrkelse af den sociale dimension, som blev resultatet. Selv om Storbritannien i sidste ende valgte at stå uden for de nye fælles regler, har vi med Unionstraktaten fået instru-

[Udenrigsministeren]

menterne til gennemførelse af den sociale dimension.

På Det Europæiske Råds møde i København i juni lanceredes Kommissionens arbejde med hvidbogen om vækst og beskæftigelse. Den skal drøftes på Det Europæiske Råds møde i Bruxelles den 10.-11. december. Arbejds-markedspolitikken bør komme til at indgå centralt i den kommende tids debat på grundlag af hvidbogen. Regeringen hilser også Kommissionens grønbog om arbejdsmarkeds- og socialpolitikken velkommen som et konstruktivt bidrag til det fremtidige samarbejde.

Det følger af nærhedsprincippet, at Unionens rolle skal begrænses til regulering af grænseoverskridende problemer. Arbejds-markedspolitikken må udformes med fuld respekt for eksisterende kollektive aftalesystemer som f.eks. det danske. Nærhedsprincippet gælder ikke blot for regelfastsættelsen, men også for gennemførelsen af de fælles regler i medlemslandene. De mindst bureaukratiske og de administrativt enkleste regler bør foretrækkes. Kontrollen med den nationale gennemførelse bør styrkes, så der ikke opstår skævheder.

Unionstraktaten indeholder i den arbejdsmarkeds- og socialpolitiske protokol en nydannelse, som er et konkret eksempel på nærhedsprincippet i praksis. Med den udbyggede såkaldte sociale dialog får brugerne, dvs. arbejdsmarkedets parter, nu reelle muligheder for at påvirke EU-regler af direkte betydning for dem. De kan vælge, om reglerne skal gennemføres i direktivform på traditionel vis, eller om de selv vil gennemføre dem via aftaler på europæisk plan.

Arbejdsmarkedets parters medvirken er en forudsætning for en politisk bæredygtig udvikling af Unionens fremtidige arbejdsmarkeds- og socialpolitik. Det kræver en målrettet indsats, som regeringen er fuldt ud rede til at deltage i. Udpillet ligger i første omgang i hænderne på Kommissionen og ikke mindst parterne selv. Jeg kan kun opfordre de danske parter til at tage den udfordring op og udnytte de nye muligheder.

Unionens fremtidige indsats bør primært ske i form af rammedirektiver; gennemførelse og udfyldning kan overlades til parterne. Netop Danmark har nyttige erfaringer at trække på og videregive. Denne partsindflydelse er vejen frem på arbejdsmarkedspolitikens område.

Men de nye regler må selvsagt ikke bruges som et skalkeskjul for nye blokeringer for fremskridt til skade for arbejdstagerne og dermed i sidste ende for virksomhederne selv. Udviklingen af et socialt og økonomisk afbalanceret Europa er en grundlæggende interesse for Danmark.

Hermed vil jeg videregive ordet til arbejdsministeren.

Anden næstformand (Grove):

Det er formanden, der videregiver ordet.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Vi har nu pr. 1. november 1993 EU, Den Europæiske Union. I forbindelse med dens tilblivelse var der her i Danmark meget bred enighed om, at Europa har brug for et forpligtende samarbejde til sikring af velfærdssamfundets opretholdelse og udbygning.

Arbejdsløshedsproblemet er vort største problem. Ligesom Danmark arbejder alle EU-lande aktuelt på at løse det. Varige løsninger kan kun opnås i fællesskab og i samarbejde med arbejdsmarkedets parter. Også derfor arbejdede Danmark for en styrkelse af samarbejdet på det sociale og arbejdsmarkeds-mæssige område under forhandlingerne om Unions-traktaten.

Der er ikke brug for EU-regler, der lægger op til en bureaukratisk og alt for detaljeret styring. EU-reguleringer skal så vidt muligt have rammekarakter, således at medlemslandene kan fylde dem ud med konkrete regler, der stemmer overens med de særlige nationale forudsætninger. Det er derfor af afgørende betydning, at aftalesystemets styrke på det danske arbejdsmarked bevares.

EU's retsregler på arbejdsmarkedsområdet, den sociale dimension, må have karakter af mindstekrav til sikring af lønmodtagernes retigheder. Nærhedsprincippet skal anvendes sådan, at der tages hensyn til de forskellige traditioner og organisationsformer i de enkelte medlemslande. Dette princip er da også blevet traktatfæstet i artikel 3 B.

Jeg er ikke i tvivl om, at det som retsprincip og som politisk rettesnor vil komme til at spille en meget vigtig rolle i EU som en hensigtsmæssig afgrænsning af EU's og medlemsstaternes opgaver. Hermed indføres det princip, at EF ikke skal gribe ind på områder, hvor ar-

[Arbejdsministeren]

bejdsmarkedets parter bedre kan forhandle sig frem til overenskomster på Fællesskabsplan.

Vi har inden for arbejdsmarkedsområdet i virkeligheden stedse i vort EF-arbejde opereret med nærhedsprincippet, den såkaldte danske model; det er bare først nu, at vi har fået et EU-navn for det. Nærhedsprincippet betyder jo, at der ikke skal gribes ind med retsregler, hvis arbejdsmarkedets parter selv kan løse problemerne. Det betyder også, at direktiver kan gennemføres af parterne ved kollektive overenskomster. Jeg tror, det vil gøre vort fremtidige EU-regelarbejde nemmere, naturligvis ikke mindst fordi traktatfastsættelsen er et udtryk for accept på EU-niveau.

Jeg kan tilføje, at det har taget lang tid at lære vore gode kollegaer i EF – og altså nu EU-partnere – og Kommissionen at forstå, hvad der var meningen med den danske model, men det er lykkedes nu.

Partsautonomien og partsindflydelsen, som der er tradition for i Danmark, har ikke været ukendt i EU-sammenhænge. Med Fællesakten fra 1986 fik vi artikel 118 B om den sociale dialog. De europæiske parter har med Kommissionen som neutral formidler drøftet forskellige emner af interesse. Drøftelserne er ikke og har ikke kunnet munde ud i konkrete vedtagelser, men blot i en række fælles aftaler. Muligheden for en egentlig aftalemæssig regulering har ikke eksisteret.

Denne bestemmelse, artikel 118 B, er bevarer i EU-traktaten, som imidlertid er udbygget ved aftalen om social- og arbejdsmarkedspolitikken med følgende: De europæiske parter skal høres om planlagte Fællesskabsinitiativer. Parterne skal overveje, om de selv vil indgå en aftale om emnet. Hvis parterne vil indgå en aftale, har de 9 måneder til det. Når parterne har indgået en aftale på europæisk niveau, kan de vælge selv at gennemføre aftalen på nationalt niveau, men parterne kan også bede EU om at gennemføre aftalen som en Fællesskabsretsakt. Parterne har således nu mulighed for at indgå en aftale, hvis de ønsker det.

Uanset at aftalen beskriver proceduren, er der behov for en nærmere afklaring, og der pågår da også i øjeblikket – både på europæisk niveau og i de enkelte medlemslande – overvejelser om, hvordan de nye muligheder skal praktiseres. Også Kommissionen overvejer sagen nøjere og har bebudet snarest at ville kom-

me med en meddelelse herom. Det samme gør parterne såvel på europæisk som nationalt plan.

Vi har en lang tradition i Danmark for organisationernes indflydelse, autonomi og partsamarbejde, men man skal være opmærksom på, at den samme tradition ikke findes i andre europæiske lande. Det kræver tid at få etableret et godt og konstruktivt samarbejde. På arbejdsmiljøområdet har det taget næsten 20 år; vi har det rådgivende udvalg for sikkerhed, sundhed og hygiejne, hvor regeringerne og arbejdsmarkedets parter deltager, og hvor det har taget mange år at få etableret et velfungerende, forpligtende samarbejde; men nu fungerer det. Jeg vil gerne opfordre til, at vi tager den tid, det kræver at få etableret de nye procedurer.

Regeringen vil også tage spørgsmålet op i EF's specialudvalg vedrørende arbejdsmarkedsforhold og sociale forhold, hvor de danske hovedorganisationer deltager, og vi vil dér i overensstemmelse med ånden i Unionstraktaten drøfte den praktiske gennemførelse af aftalen. Den første prøve for aftalen får vi snart. Kommissionen har netop sendt direktivforslaget om europæiske samarbejdsudvalg til høring hos de europæiske organisationer i henhold til aftalen i Maastricht-traktaten. Det er nu op til parterne at tage stilling til, om de ønsker at indgå i nærmere forhandlinger om sagen.

Om aftalen og om princippet om partsindflydelse skal virkeliggøres, afhænger i meget høj grad af parterne selv. Det forudsætter vilje til at påtage sig ansvaret, og at de går ind i realitetsdrøftelserne med ægte forhandlingsvilje. Kun derved kan de få den indflydelse, som de selv har været medvirkende til at få ind i Traktaten. Jeg vil indtrængende opfordre parterne – ligesom udenrigsministeren lige gjorde det – til på alle niveauer at påtage sig dette ansvar. Jeg synes derfor, at vi skal give os tid til en grundig debat mellem alle involverede parter, og regeringen ønsker ikke at kortslutte den proces, der nu er i gang.

Fra regeringens side vil vi bygge videre på de gode erfaringer, der er gjort med en koordineret og så vidt muligt samlet indsats fra de danske parter. Det er regeringens klare holdning, at principperne i Unionstraktaten om partsinddragelse og nærhed er helt afgørende

[Arbejdsministeren]

for Fællesskabets fremtidige udvikling, og heri vil vi tage udgangspunkt, når vi skal i gang med drøftelserne om udformningen af en fremtidig europæisk social- og arbejdsmarkeds politik på grundlag af Kommissionens grønbog herom og Kommissionens hvidbog om beskæftigelse, vækst og konkurrenceevne, som jo også er på vej.

Forhandling

Kirkegaard (KF):

Tak til regeringen for redegørelsen, som gav svar på nogle af de rejste spørgsmål, men dog ikke alle og heller ikke med tilstrækkelig præcision. Jeg skal derfor uddybe nogle af spørgsmålene og føje enkelte andre til.

Det afgørende nye i Maastricht-aftalens sociale protokol er jo de europæiske parter mulighed for – jf. artikel 3, stk. 4 – gennem overenskomster eller aftaler helt at kunne undgå vedtagelse af f.eks. et direktivforslag.

Her er det vigtigt at sikre, at parterne – ikke mindst nu i startfasen – får en fair og reel chance for at vise, hvad de dner til. De første forsøg må ikke blive fiaskoer, for så tabes efterfølgende mulighederne for at gå videre ad denne vej. Her er der grund til bekymring. Meget tyder nemlig på, at parterne første gang kommer til at prøve kræfter på nogle opgaver, som Kommissionen er kørt fast med under den gamle traktat, og det har arbejdsministeren for øvrigt bekræftet for et øjeblik siden.

Jeg tænker her på direktivforslaget om europæiske virksomhedsråd. Hvis parterne skal kunne løse opgaverne, må de have protokolens fulde tidsramme til rådighed. Og der må heller ikke – hverken i Kommissionen eller i Ministerrådet – ligge en facitliste, som den ene af parterne blot kan falde tilbage på i stedet for at forhandle reelt.

Ryterne fortæller, at parterne ikke vil få den fulde tidsramme til rådighed, og at det eksisterende forslag ikke er havnet i papirkurven, men i arkivet, hvor det blot kan tages frem igen, hvis parterne ikke kan blive enige.

Taler ryterne sandt, starter den nye procedure med en fiasko, og så bliver det svært efterfølgende at få toget med mulighed for europæisk aftaleregulering på skinner igen.

Enkelte andre spørgsmål trænger sig på i forbindelse med de europæiske parter. Hvem er egentlig efter regeringens opfattelse de euro-

pæiske parter? Og hvor bred skal sammensætningen være, for at det kan siges at være repræsentativt?

Vil der f.eks. på lønmodtagersiden i europæisk sammenhæng være plads til en dansk organisation som Ledernes Hovedorganisation? Kan parterne efter protokollen gennem aftaler reelt forhindre EU-initiativer på et bestemt område? Vi mener ja! Hvad mener regeringen?

Eller kan Kommissionen komme og sige til parterne: Nej, det har I sandelig ikke gjort godt nok, så nu tager vi et initiativ alligevel på det pågældende område? Vi mener nej! Hvad mener regeringen?

Den næste hovedproblemstilling, jeg vil tage frem, er spørgsmålet om nærhedsprincippet kontra centralistisk detaljstyring – man kan vel næsten sige efter fransk model.

Princippet om nærhed blev slået fast i Maastricht og Edinburgh. Men hvor fast vil regeringen stå på at hævde nærhedsprincippet? Vil regeringen fremover der henvisning til nærhedsprincippet afvise så centralistiske og detaljerede forslag som dem, der under den gamle procedure blev fremsat om beskyttelse af børn og unge, om tilrettelæggelse af arbejdstiden og beskyttelse af gravide? Vi mener, svaret bør være ja! Men hvad mener regeringen?

En tredje hovedproblemstilling er undtagelsesbestemmelserne i artikel 2, stk. 6, der udtrykkeligt undtager lønforhold, organisationsret og konfliktret fra kommende Fællesskabsregulering. Her må regeringen stå urokkeligt fast og – undskyld udtrykket! – være barsk med håndtasken ved ethvert forsøg fra Kommissionens side på at flytte hegnspæle.

Må jeg her minde om forslaget om atypiske ansættelsesforhold, som i alt fald en overgang indeholdt bestemmelser om lønfastsættelse.

Jeg vil herefter vende mig til parternes rolle på nationalt niveau og naturligvis med udgangspunkt i danske forhold. På nationalt niveau bliver parterne jo taget med i behandlingen af direktivforslagene gennem arbejdet i specialudvalget for arbejdsmarkedsområdet, hvor parterne er repræsenteret. Det er et godt princip, som bør fastholdes og videreføres, selv om udvalget i kraft af sin størrelse ikke altid vil kunne fungere optimalt.

Desværre har jeg det indtryk, at der i denne regerings tid ikke bliver lagt så megen vægt på arbejdet i specialudvalget som tidligere. Det er nu snarere reglen end undtagelsen, at der ikke

[Kirkegaard]

opnås enighed mellem parterne, og det er en afgørende svaghed.

Jeg vil opfordre regeringen til at lægge sig mere i selen for at opnå en sådan enighed, som giver en meget stor tryghed i det videre arbejde.

Og så kommer jeg til parternes rolle i implementeringsfasen, altså når Fællesskabsforanstaltningerne skal realiseres i Danmark. Her trænger et helt afgørende spørgsmål sig på, nemlig følgende:

Er implementeringsmuligheden gennem kollektive overenskomster i Danmark uden lovopfølgning en reel mulighed, sådan som det danske overenskomstsistem er opbygget? Problemet er selvfølgelig den uorganiserede del af arbejdsmarkedet.

Må jeg henvise til en EF-dom fra den 10. juli 1986, hvori det hedder, »at selv om medlemsstaterne utvivlsomt kan overlade det til arbejdsmarkedets parter at gennemføre de socialpolitiske mål, fritager denne mulighed imidlertid ikke medlemsstaterne fra forpligtelsen til at sikre, at alle Fællesskabets arbejdstagere i fuld udstrækning kan nyde godt af direktivets beskyttelse. En sådan statslig sikring skal ydes i alle tilfælde, hvor en effektiv beskyttelse ikke er sikret på anden måde.«

Det er svært at læse denne dom på anden måde, end at staten gennem lovgivning må sikre i det mindste den uorganiserede del af arbejdsmarkedet. Og hvordan harmonerer denne dom med det tilsagn, som den nye kommissær på det sociale område tilsyneladende har givet de danske parter om at kunne nøjes med aftaler uden lovgivning, og som vi i øvrigt kraftigt støtter ham i? Hvad vil regeringen gøre for at bringe klarhed over dette mysterium?

Som jeg sagde i begrundelsen for forespørgslen, vil det danske aftalesystem til trods for Maastricht og Edinburgh givetvis komme under pres, når integrationsivrige europæere på det sociale område i den gode sags tjeneste vil have gennemført det ene eller det andet eller det tredje uden smålig skelen til de nye procedureregler.

Kommissionens såkaldte grønbog, som ministeren omtalte positivt, kan f.eks. nok give anledning til bekymring. Selv om jeg ikke har haft lejlighed til at læse dokumentet i dets fulde udstrækning, har jeg dog en tydelig fornemmelse af, at Kommissionen allerede nu, inden

de nye procedureregler reelt er taget i brug, på det sociale område er begyndt at skubbe til hegnsplæne fra Maastricht og Edinburgh. Det løber i alt fald mig iskoldt ned ad ryggen, når jeg erfarer, at der i grønbogen bruges formuleringer som »konvergens« i arbejdsmarkeds- og socialpolitikken i forbindelse med etableringen af ØMU's sidste faser. Også her må regeringen stå urokkeligt fast. Socialpolitikken i dansk forstand må fastholdes som et nationalt kompetenceområde, og på arbejdsmarkedsområdet skal man ikke knægte principperne om subsidiaritet og mulighed for aftaleregulering, heller ikke i en nok så god sags tjeneste.

Afslutningsvis skal jeg på vegne af samtlige partier undtagen Fremskridtspartiet fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Folketinget opfordrer regeringen til at arbejde aktivt for virkeliggørelsen af den sociale dimension med henblik på at skabe et socialt afbalanceret Fællesskab.

Folketinget konstaterer, at det er i dansk interesse i EU-samarbejdet på arbejdsmarkedsområdet at fastholde den danske model med overvejende aftaler frem for lovgivning, og opfordrer regeringen til i samarbejde med arbejdsmarkedets parter i behandlingen af forslag til Fællesskabsdirektiver og i generelle arbejdsmarkedsdebatter i EU konsekvent at arbejde for

- at subsidiaritetsprincippet efterleves ved, at Fællesskabet kun handler, når spørgsmålet har tværnationale eller lignende generelle aspekter, hvorimod opgaver, der kun vedrører et enkelt medlemsland, ikke bør reguleres af Unionen,
- at parterne i praksis får sådanne vilkår for at indgå aftaler, at aftaleregulering – frem for lovgivning på europæisk niveau – reelt får en chance for at blive virkeliggjort,
- at Fællesskabsforanstaltninger giver råderum for nationale traditioner og beslutninger,
- at parterne i Danmark får mulighed for at implementere foranstaltningerne inden for rammerne af aftalesystemet, herunder ved kollektive overenskomster og/eller aftaler, og
- at foranstaltningerne håndhæves effektivt i alle medlemslande.

[Kirkegaard]

Tinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 14).

Anden næstformand (Grove):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se foran). Dette forslag indgår nu i de videre forhandlinger.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Det var jo nydeligt at høre hr. Kirkegaards tale her. Det var jo ganske nye toner. Vi husker ham jo alle som den tidligere arbejdsminister, og da var det ligesom en lidt anden snak, der kom fra ham. Men jeg har bedt om ordet i anledning af det dagsordensforslag, der er fremsat nu.

Der var jo tidligere på dagen et nydeligt udkast, som selv Fremskridtspartiet kunne have stemt for. Jeg vil godt sige, at én af grundene – blot én af grundene – til, at vi absolut ikke kan være med på denne dagsorden, er den første pind: »at subsidiaritetsprincippet efterleves ved, at Fællesskabet kun handler, når spørgsmålet har tværnationale eller lignende generelle aspekter« – »eller lignende generelle aspekter« er så at sige alt – »hvorimod opgaver, der kun vedrører et enkelt medlemsland, ikke bør reguleres af Unionen«.

Et enkelt medlemsland! Jeg har meget længe siddet og overvejet, om man overhovedet kan finde et eneste spørgsmål, som ikke på en eller anden måde berører mere end ét medlemsland. Det vil altså sige, at den konservative ordfører vedrørende den sociale dimension nu har sagt, at De Konservative, Venstre osv. – de andre partier – 100 pct. går ind for den sociale dimension, hvor man allernådigst efter ni måneders forløb kan få lov til at vælge mellem pest og kolera.

Jeg garanterer for, at Fremskridtspartiet stadig ikke vil være med til det, og vi ønsker stadig og håbede på, at vi kunne have fulgt Englands eksempel og været fornuftige og sagt: Det skal vi nok selv bestemme.

(Kort bemærkning).

Kirkegaard (KF):

Det kommer ikke som nogen overraskelse for mig, at fru Annette Just her fra talerstolen

tager afstand fra den sociale dimension i samarbejdet i Europa. Det har Fremskridtspartiet mig bekendt gjort hele tiden, men det har vi ikke i Det Konservative Folkeparti. Vi bakker fuldstændig op bag den sociale dimension.

Vi har bakket det arbejde op siden 1989 – mens vi sad i regering – og vi støtter fuldt ud bestræbelserne for, at der skal være en social dimension i det stadig tættere samarbejde i Europa. Det kan heller ikke komme som en overraskelse for fru Annette Just. Derfor har vi overhovedet ikke nogen form for besværligheder med den første pind i det dagsordensforslag, som vi netop havde lejlighed til at fremsætte her fra talerstolen.

Ivar Nørgaard (S):

Jeg synes, det er overordentlig glædeligt, at vi har kunnet enes om en dagsorden alle de partier imellem, der står bag det nationale kompromis. Og det er for mig kun en naturlig ting, at Fremskridtspartiet er modstander af denne dagsorden – jeg må indrømme, at jeg var lidt overrasket over, at Fremskridtspartiet kunne være med til den første dagsorden, men ingen regel uden undtagelse – for Fremskridtspartiet har jo lagt sig på samme linje som det engelske konservative parti, hvad vi også just hørte at fru Annette Just ligefrem var glad for og pralede af, idet man fra Fremskridtspartiets side ikke ønsker den sociale dimension.

Det, der har kunnet give lidt problemer i arbejdet i Mærkedsudvalget, har været, at man også fra anden side har været kritisk over for nogle af de direktiver, der skulle være udmøntningen af den sociale dimension, og dér – ligesom englænderne – brugte subsidiaritetsprincippet som begrundelse for ikke at ville give mandat til bestemte direktiver. Men jeg mener, at den afklaring, der har fundet sted i dag, er en særdeles gunstig udvikling. For den er udtryk for, at nu bruger de, der har været kritiske over for sådanne direktiver, ikke subsidiaritetsprincippet som en begrundelse for, at man ikke kan have den sociale dimension som et samarbejdsområde, men siger derimod, at man måske synes, at der kan være en for høj detaljeringsgrad i nogle af forslagene. Og i den forbindelse vil jeg slå fast, at den dagsorden, vi just nu har fået forelagt, og som Socialdemokratiet også helt står bag, altså slår fast, at subsidiaritetsprincippet ikke kan bruges som ar-

[Ivar Nørgaard]

gument for, at den sociale dimension ikke er et samarbejdsområde.

Subsidiaritetsprincippet kan derimod bruges til at understrege tre grundlæggende principper på det arbejdsmarkedspolitiske område: for det første, at detaljeringsgraden skal være lav, for det andet, at det skal være minimumsdirektiver, der giver hvert land mulighed for at gå videre, og for det tredje, at direktiverne skal være rammedirektiver med stor mulighed for at tilpasse dem nationalt. Det er, hvad man kan udmønte subsidiaritetsprincippet i på det arbejdsmarkedspolitiske område.

Men så er der hele spørgsmålet om partsindflydelse. Og dér må man jo være opmærksom på, at det ikke har så meget med Maastricht-traktaten at gøre som med selve den protokol, som 11 lande har indgået – altså 11 lande minus Det Forenede Kongerige og herhjemme minus Fremskridtspartiet – og som består af nogle artikler med bilag. Og bilagene, som de samme 11 lande er gået ind på, har en række punkter, som fastslår en meget høj grad af partsindflydelse. De siger bl.a. i art. 2, stk. 4, at »det kan overlades til arbejdsmarkedets parter at gennemføre direktiver ad aftalemæssig vej.«

Det er meget væsentligt set fra et dansk synspunkt, for vi har her i landet den tradition – som også hr. Kirkegaard understregede, og som arbejdsministeren har understreget – at vi gennemfører mange arbejdsmarkedsmæssige regler via overenskomst.

Og så er der nogle helt specielle regler for, hvordan Kommissionen overhovedet må få lov til at optræde på dette område i forhold til arbejdsmarkedets parter. Man siger, at »Kommissionen skal fremover konsultere arbejdsmarkedets parter om retningslinjer, inden den fremsætter forslag.«

Hvis den derefter – når den har hørt på, hvad arbejdsmarkedets parter har sagt – stadig finder, at en Fællesskabsindsats er hensigtsmæssig, skal arbejdsmarkedets parter igen høres. De skal konsulteres om indholdet, og så skal de endog afgive en udtalelse eller en henstilling til Kommissionen.

Der er altså tale om, at Kommissionen næsten kun kan arbejde i forbindelse med arbejdsmarkedets parter. Selv om Kommissionen nu har initiativret, så er den faktisk blevet stærkt svækket af, at arbejdsmarkedets parter skal være med på to felter, inden sagen går til Ministerrådet.

Og i Maastricht-traktatens art. 2 hedder det bl.a. om Fællesskabets opgaver, at »der skal sikres et højt beskæftigelsesniveau, et højt socialt beskyttelsesniveau, en højnelse af levestandarden og livskvaliteten, økonomisk og social samhörighed samt solidaritet mellem medlemslandene.«

Det slås altså fast med syvtommersøm, at det er et mål i sig selv for det kommende EF og EU, at der skal være et højt beskyttelsesniveau for arbejdstagerne, og at det er et Fællesskabsanliggende at sikre det. Der er altså i høj grad en opstramning på det arbejdsmarkedspolitiske område i forhold til den oprindelige Rom-traktat.

Til sidst vil jeg sige, at ud fra et markedsökonomisk synspunkt og en liberalistisk betragtningsmåde må man sige, at leve- og arbejdsvilkårene er en væsentlig konkurrenceparameter, så også ud fra andre synspunkter end beskyttelse af arbejdstagerne sociale standard og vilkår er der en særlig begrundelse for, at i det grænseoverskridende indre marked indebærer selve det system, at der ikke er grænser mere, at beskyttelsen af arbejdstagerne også må være et grænseoverskridende emne. I modsat fald ville man åbne for konkurrence på dårlige leve- og arbejdsvilkår – med en forringelse for de europæiske lønmodtagere til følge – og det kan ikke være og har aldrig været ideen bag det indre marked eller EF-samarbejdet.

Charlotte Antonsen (V):

Jeg vil godt starte, hvor hr. Ivar Nørgaard slap: Leve- og arbejdsvilkår er også konkurrenceparametre, siger hr. Ivar Nørgaard, og det er jo rigtigt. Men løn er også en væsentlig konkurrenceparameter. Når Venstre i dag har medvirket til at stille denne forespørgsel, så er det netop, fordi vi vil forsøge at sikre subsidiaritetsprincippet, nærhedsprincippet, for man kan jo argumentere for, at alting er konkurrenceparametre, og vi vil netop sætte grænser for, hvad EF skal blande sig i, og derfor ønsker vi at leve op til det, der står om nærhedsprincippet, som blev konkretiseret i Edinburgh-aftalen – at der altså er grænser for, hvad EF kan blande sig i. Nærhedsprincippet spillede jo en særlig vigtig rolle for Danmark i Edinburgh og senere også ved den danske folkeafstemning.

For Venstre er det vigtigt at respektere den danske folkeafstemning. Hvis vi løber fra,

[Charlotte Antonsen]

hvad vi har lovet, får vi ikke befolkningen med ved næste folkeafstemning. Og nærhedsprincippet var faktisk noget af det, der berørte befolkningen, når vi var ude til vælgermøder, for man ønsker tilsyneladende ikke fra befolkningens side, at EF skal blande sig for meget i detaljerne. Derfor er det helt centralt for os at få slået dette princip fast, og dér har hr. Ivar Nørgaard jo ret i, at selvfølgelig er aftaleparternes stilling blevet forbedret i Maastricht-aftalen i forhold til i den gamle Romaftale.

Vi er tilsyneladende her i Folketinget – undtagen fru Annette Just – mere enige i principerne, når det drejer sig om arbejdsmarkedsområdet, end når det drejer sig om Unions-samarbejdet:

Vi har den specielle danske model, som vi gerne vil fortsætte med, at vi har aftaler frem for lovgivning. Det har vi tradition for, og det har også givet os mindre lovgivning og dermed mindre bureaukrati.

Parterne har på grund af denne danske model en særlig interesse i at overholde de aftaler, de har indgået, og derfor bliver aftalerne holdt – i modsætning til i mange sydeuropæiske lande, hvor den lovgivning, der er på arbejdsmarkedsområdet, faktisk ikke bliver overholdt.

Den danske model er enestående i Unionen, og det er derfor, vi fra dansk side skal værne særligt om netop den. Vi skal ikke alene, når vi taler om principper, sikre, at parterne fortsat kan aftale uden indblanding fra lovgivningsmagten, men vi skal også i den praktiske politik sikre, at det bliver tilfældet. Og dér kommer vi så til uenigheden, for der har jo på det seneste i arbejdsministrenes ministerråd været forskellige forslag, hvor regeringen har stået over for oppositionen i en vurdering af, om det var rimeligt, at EF skulle blande sig i de pågældende områder.

Jeg vil for det første nævne forældreorlov. Dér mener Venstre, at forslaget er for detaljeret. Vi mener ikke, at EF skal blande sig med hensyn til at give arbejdstagere i Europa ret til orlov. Vi mener måske endda, at det tenderer mod socialpolitik, og socialpolitik skal EF ikke blande sig i.

Et andet forslag, vi har været imod, vil indføre omvendt bevisbyrde i ligestillings- og ligebehandlingssager. Det drejer sig om, at i sager, hvor en kvinde f.eks. klager over, at hun har et ringere kontor end en mand, vil Domstolen ha-

ve indført omvendt bevisbyrde, altså at arbejdsgiveren skal bevise, at det ikke er på grund af kvindens køn, hun har fået et ringere kontor. Vi mener, at det åbner en ladeport for en masse sager, og derudover er vi generelt ikke tilhængere af princippet om omvendt bevisbyrde. Vi støtter det danske princip, hvor man som udgangspunkt er uskyldig, indtil det modsatte er bevist.

En tredje konkret ting, hvor vi kan se, at regeringens pæne principper ikke rigtig passer til den barske virkelighed, er deltidsarbejdsdirektivet, hvor man i EF ifølge forslaget f.eks. vil begynde at afgøre, hvilken løn deltidsansatte skal have.

Det ligger selvfølgelig klart uden for Maastricht-traktaten, og det har heldigvis efterfølgende vist sig – ikke på dansk, men på tysk foranledning – at direktivet så ikke kan vedtages ifølge Maastricht-traktaten. Så er det stadig i Romtraktaten. Dér agter England at stemme imod, og dermed kan det ikke vedtages. Så deltidsdirektivet er blevet klaret, men ikke ved dansk hjælp.

Efter Venstres opfattelse har regeringen på dette område i alt for høj grad ladet sig drive rundt i manegen ud fra snævre ideologiske synspunkter, og det er vort håb, at dagsordenen i dag kan være med til at få sat hælene i, så nærhedsprincippet kan overholdes, især på arbejdsmarkedsområdet.

Anders Mølgaard (V):

Vi synes i Venstre, at det er deprimerende – grænsende til tragikomisk – at iagttage regeringens holdning til og håndtering af spørgsmålet om børns fritidsjob.

Som bekendt vedtog arbejdsministeren og hendes kolleger den 12. oktober i år et direktiv, som forbyder børn under 13 år at have et fritidsjob.

Den socialdemokratiske arbejdsministers og regeringens fortolkning – eller mangel på samme – af nærhedsprincippet kan nærmere karakteriseres ved ordet grotesk end ved ordet forbløffende. Mener regeringen – herunder udenrigsministeren – virkelig, at det er hensigtsmæssigt, at EU nu også skal beskæftige sig med kriminalisering af sund, normal adfærd, bl.a. ved forbud mod, at 10-12-årige kan gå med aviser eller være flaskedrenge henne hos købmanden?

[Anders Mølgaard]

Det er dybt beskæmmende at opleve en dansk regering, der ligefrem aktivt har fremmet et så skadeligt direktiv. Den socialdemokratiske arbejdsministers adfærd i denne sag passer desværre som fod i hose til den ungdomsfjendske linje, vi i det sidste stykke tid har set fra Socialdemokratiets side.

Her tænker jeg bl.a. på bruttoskat på unges fritidsjob, SiD's forsøg på at organisere de 20.000 avisbude, arbejdsministerens ønske om at fortrænge 25.000 unge fra aftenfritidsjob, osv.

Jeg har også konstateret, at arbejdsministeren har brugt det argument for at stemme for direktivet, at det var for at reducere antallet af arbejdsskader. Jeg mener, det er et pseudoargument, som kun tjener ét overordnet formål for arbejdsministeren, nemlig yderligere at fortrænge de unge.

Den rapport fra Børnekommissionen, vi har set for nylig, viser også, at antallet af arbejdsulykker blandt børn og unge er blevet halveret i løbet af de sidste fem år. Naturligvis er det vigtigt at informere og forebygge for at reducere antallet af fritidsjobulykker, som for børnenes vedkommende ofte sker i trafikken i forbindelse med avisuddeling. Men arbejdsministeren har åbenbart fuldstændig mistet proportionssansen – jeg vil gerne skære det ud i pap: I 1992 var der 683 10-17-årige, som var udsat for en ulykke i forbindelse med deres fritidsjob. Til sammenligning var der ca. 36.000 unge mellem 6 og 18 år, der pådrog sig en skade ved sportsaktiviteter, og 1.100 af disse unge var så skadede, at de måtte hospitalsindlægges.

Hvis – og jeg siger udtrykkelig hvis – der var en logisk linje i arbejdsministerens argumentation, burde følgerne faktisk være, at hun øjeblikkelig krævede et forbud mod sportsaktiviteter såsom ridning, skateboard, basketball, gymnastik, speedway osv. Det ville være nærliggende at spørge arbejdsministeren, om vi nu kan forvente, at hun i EU-regi ville støtte eller måske ligefrem kræve et forslag, der forbød den slags aktiviteter, men jeg har nu svært ved at forestille mig, at nogen i det øvrige Europa i deres vildeste fantasi ville stille et sådant forslag eller støtte det. Det ville også være dybt, dybt godnat.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Nu er akustikken måske ikke, hvad den har været; i hvert fald synes jeg, det var vanskeligt at høre et enkelt ord fra fru Charlotte Antonsen før, og derfor undskylder jeg, hvis jeg citerer forkert. Men jeg mente at høre fru Charlotte Antonsen sige, at regeringens holdning i en række af disse sager var ideologisk præget.

Jeg vil bare i al stilfærdighed sige, at i mine og CD's øjne er det ikke ideologi at forsvare lønmodtagernes rettigheder og vilkår, så der er fair konkurrence. Det er almindelig sund fornuft, og det har intet med et ideologisk slagsmål at gøre. Det er et spørgsmål om at forsvare nogle mennesker mod, at den frie konkurrence – som jeg ved at Venstre elsker – skal udmønte sig i nogle meget bestialske arbejdsvilkår, og det er ikke spor ideologisk. Men hvis det er ideologi, er jeg stolt af at være ideolog, når jeg støtter et sådant synspunkt.

Så vil jeg godt sige til hr. Anders Mølgaard: Venstre kan da ikke mene seriøst, at den danske regering skulle blokere et arbejdstidsdirektiv, fordi man ikke tillader 10-årige unger at rende med aviser klokken 6 om morgenen? Nej, det kan Venstre da ikke mene. Jeg er enig i, at man ikke burde blande sig i den slags ting, men kendsgerningen er, at direktivet jo slet ikke var blevet til noget, hvis Danmark havde blokeret på det grundlag. Og skulle vores store flagskib være at tillade 10-årige børn at arbejde midt om natten og lade det blokere et direktiv, er det altså for sølle.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Jeg tror ikke, hr. Peter Duetoft forstod mig helt rigtigt, så jeg skal først svare hr. Peter Duetoft.

Når jeg taler om, at regeringen i disse sager lader sig drive af ideologi eller af holdninger, er det, fordi jeg ser det som en modsætning til de overordnede principper, som vi jo alle sammen støtter, nemlig at der er grænser for, hvad EF skal blande sig i. Der er noget, der hedder et nærhedsprincip, som bl.a. indebærer, at EF ikke skal blande sig i alverdens detaljer, og i de konkrete eksempler, jeg nævnte, mener jeg altså, at regeringen har overskredet grænserne for subsidiaritet og i stedet har holdt sig til sin sædvanlige socialdemokratiske holdning – som i øvrigt i andre sammenhænge, når vi diskuterer normale lovforslag her i Folketinget, er helt rimelig.

(Kort bemærkning).

Anders Mølgaard (V):

Til hr. Peter Duetoft vil jeg sige, at det centrale i denne sag er for mig at se, at den socialdemokratiske arbejdsminister jo ikke på nogen måde har distanceret sig fra direktivet, når vi taler om børnearbejde; tværtimod.

Når jeg ser referatet af arbejdsministerens udtalelser i den sammenhæng, er det da en positiv støtte til, at man forbød 10-12-årige børn at gå med aviser, og det synes jeg er det politisk problematiske. At arbejdsministeren holdningsmæssigt har givet udtryk for støtte til, at det faktisk er sund fornuft at forbyde den slags efter min mening fornuftigt fritidsarbejde, er kernen rent politisk for mig. En ting er, at vi måske ikke direkte kræver en blokering, men det er et politisk problem, at arbejdsministeren også støtter det i sine udtalelser og synes, at det er et fint forslag. Det er problemet.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Nu gav hr. Anders Mølgaard sådan set delvis svaret her til allersidst, idet han sagde, at man måske ikke direkte skulle have blokeret for direktivet, men at det var et problem, at arbejdsministeren havde netop den holdning til det.

Kernen i det er jo, at den tidligere regering ikke har blokeret for det direktiv. Hvis man havde ment, at det var at gå ind og blande sig i noget, man ikke skulle blande sig i, kunne den tidligere regering jo på et meget tidligere tidspunkt have afvist at gå ind i forhandlinger om det, fordi man ikke ønskede at deltage i det; og at arbejdsministeren har denne personlige holdning ændrer vel ikke ved den politiske realitet, at man ikke kunne blokere for direktivet.

Jeg skal i øvrigt vende tilbage til min fornemmelse af hele denne diskussion, når jeg kommer med mit ordførerindlæg.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg vil godt takke hr. Anders Mølgaard for udsagnet om, at man ikke havde forventet, at regeringen havde brugt Luxembourgforligets varetøret i forbindelse med 10-åriges uddeling af aviser; det var jo altid noget.

Men mig bekendt har arbejdsministeren ikke sagt sådan. Jeg husker – ja, nu må jeg ikke referere fra Markedsudvalget, så det skal jeg lade være med – men jeg skal så bare sige, at jeg klart erindrer, at regeringens politik var, at i betragtning af, hvad der ellers stod i det direktiv, var de 10-11-åriges avisudbringning ikke nok til at vælte alle de andre gode ting. Det er den melding, der er kommet, og som jeg har set og hørt i et udvalg, jeg ellers ikke skal referere mere fra.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Det er normal praksis i Danmark, når vi behandler direktiver, at vi deltager i forhandlingen om direktiverne for at trække dem i den retning, vi mener er den rigtige.

Problemet i denne sag er, at arbejdsministeren ifølge pressen ikke har ønsket at undtage de 10-12-årige, der går med ugeaviser. Det er dét, vi er fortørnede over, for vi mener ikke generelt, det er en god idé, at Danmark render rundt og afgiver vetoer, men at vi derimod, når vi sidder i forhandlingerne, skal arbejde for at sikre bl.a. nærhedsprincippet.

Jeg står her med den dagsorden, der lige er blevet foreslået, i hånden, og jeg vil da gerne pege på første pind, hvor der netop står, at opgaver, der kun vedrører et enkelt medlemsland, ikke bør reguleres af Unionen. Og når der er kommet et direktiv om børnearbejde, har man jo hele tiden henvist til Portugal, hvor der sker misbrug af børn; men ifølge subsidiaritetsprincippet berettiger det altså ikke til, at man laver en generel EU-regel, der bl.a. rammer de 10-12-årige børn, der har en fritidsbeskæftigelse på et par timer om dagen.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Nu mener jeg altså, at der nok også er andre steder i verden, der er børnearbejdsproblemer – også i EU – end lige netop i Portugal, så det kunne godt være, at det var en anden diskussion værd.

Men det her har egentlig gjort mig voldsomt bekymret ved den dagsorden, som nu er blevet flikket sammen. Vil det virkelig betyde, at hvis vi vedtager den, har EU ingen mulighed for at gribe ind over for Portugal, hvis Portugal dum-

[Peter Duetoft]

per sine varer på det indre marked via børnearbejde? Det vil jeg da gerne have afklaret, for jeg må sige, at det er ikke min holdning, at EU skal lammes fuldstændig i den sammenhæng. Selvfølgelig er man da nødt til fra EU's side at kunne gå ind og sætte regler, der gør, at den frie konkurrence bliver fair og ikke udvikler sig på f.eks. børnearbejdsområdet.

Men jeg vil godt spørge bl.a. fru Charlotte Antonsen: Er det virkelig meningen? Hvis svaret er ja, må jeg sige til formanden, at så kan det godt være, jeg behøver et øjeblik til at diskutere med mine kolleger i regeringspartierne, om det lige netop er denne dagsorden, der skal vedtages; i hvert fald hvis den kan fortolkes sådan.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Det var dog utroligt, at hr. Peter Duetoft nu kan ophidse sig over en sag, der er så gammel, at de stakkels børn i Portugal ikke har haft tilladelse til at arbejde i hvert fald de sidste 5 år. Der er en portugisisk lov, der forbyder børn under 16 år at tage fast arbejde.

Hr. Peter Duetoft kan være ganske rolig; der er faktisk lovgivning på området. Det er altså ikke derfor, man skal lave et EU-direktiv, som forbyder børnearbejde, og derfor er det direktiv totalt forældet. Jeg synes, det er latterligt, at man overhovedet kan ophidse sig over den slags, og jeg er meget glad for, at vi står uden for den dagsorden.

Gade (SF):

Jeg havde nok i nogen grad forventet, at også denne debat ville afspejle det problem, vi åbenbart har i stigende grad med Venstre her i Danmark. Jeg følte mig næsten hensat til en mellemting mellem en Fremskridtsforsamling og dele af Folkebevægelsen mod EF, da jeg hørte Venstres indlæg.

Det kan man så synes er lidt morsomt, men jeg hæftede mig ved, at et af argumenterne var, at EU ikke skal blande sig i alle detaljer. Det er jeg da helt enig i, men lad os nu se på, hvordan virkeligheden ser ud.

Alle de detaljer, der giver kapitalen fri og giver muligheder for dem, der ejer penge osv., skal reguleres voldsomt i det indre marked. Det er Venstres store drøm, det er fornuftigt, og her skal der altså ske noget. Men når det

kommer dertil, at der skal være nogle muligheder for lønmodtagerne og nogle minimumsregler, skal vi sandelig passe på; så siger man, at EU ikke skal blande sig i alle detaljer, så snart EU bare begynder at interessere sig lidt for den problemstilling. Det er jo sådan, det er. Og egentlig kan man selvfølgelig sige, at fru Charlotte Antonsen ikke skal have utak for, at vi her i dag er ved at kunne se nogle nye skel i debatten om EU, for det tror jeg da nok vi kan.

Om det så er hensigtsmæssigt, at vi stemmer for den samme dagsorden, kan vi jo overveje til næste gang, vi skal diskutere. Det er jo ikke sikkert, det er så hensigtsmæssigt, når Venstre lægger sig i selen for sådanne, for mig at se, afgørende sager for Danmark. Det drivende synspunkt i det nationale kompromis eller »Danmark i Europa« er, at vi skal have høje minimumsregler på arbejdsmarkedsområdet, de skal være stadig stigende, og vi skal have en stærk social dimension. Men her oplever vi, at Venstre jo reelt har vældige problemer med første del af dagsordenen, hvor man understreger nødvendigheden af en social dimension. Det er nok realiteten, og i virkeligheden kunne jeg godt have ønsket, at når det er Venstres synspunkt, havde man sagt: Jamen vi kan ikke stemme for en dagsorden, der så stærkt præciserer behovet for en social dimension.

Jeg skal sige, at for SF's gruppe har indledningsafsnittet selvfølgelig været afgørende for, at vi er medforlagsstillere her. Det er jo vigtigt, at der skal være en stærk social dimension, og der er grundlæggende brug for et stærkt og solidarisk modspil til det indre marked.

Jeg kan huske, at da det indre marked blev vedtaget, var der eufori mange steder; men der gik jo ikke lang tid, inden der kom en diskussion om netop problemerne med det indre marked. Det var heller ikke tilfældigt, at fagbevægelsen, SF og Socialdemokratiet anbefalede et nej i 1986 ud fra den grundsynsvinkel, at netop den sociale dimension ikke var stærk nok, og at miljøet ikke var prioriteret nok. Men i diskussionen efter vedtagelsen kan jeg huske, at selv Mitterrand stod frem og sagde, at det skulle ikke være sådan, at lønmodtagerne stod og kiggede på det europæiske tog, mens det bare susede forbi dem, uden at der var dele af projektet, der handlede om deres interesser og varetagelse af deres tankegang.

[Gade]

Jeg har lagt mærke til, at i SiD's Europakomité's delrapport siges det, at det indre marked har flyttet magtbalancen mellem arbejdsgiverne og lønmodtagerne i Europa til arbejdsgivernes og virksomhedernes fordel, og at fagbevægelsen i Europa indtil dato ikke har magtet at hamle op med denne magtforskydning på arbejdsmarkedet og i samfundene. Det er jeg grundlæggende enig i, og det er også derfor, jeg så klart ser, hvad det er, Venstre og Fremskridtspartiet agiterer for. De agiterer jo for, at det, vi nu er i gang med at diskutere om at flytte hegnspæle, så der bliver mere ligevægt og lidt større indflydelse for lønmodtagerne, skal man prøve at hindre, og de spænder i høj grad subsidiaritetdiskussionen foran den vogn. Det er helt tydeligt, og efter hvad jeg har hørt, er vi i en situation, hvor jeg hellere havde set Venstre stå skulder ved skulder med Fremskridtspartiet. De argumenterer jo på samme måde.

Så vil jeg sige, at selve diskussionen om samspillet mellem nødvendigheden af en social dimension, og hvordan den skal administreres i forhold til subsidiaritet osv., optager også SF meget. Jeg har læst det nationale kompromis grundigt igennem inden debatten; det indeholder faktisk rimelig gode formuleringer om at bevare styrken i aftalesystemet, og jeg mener også, at en lang række af de ting, der står i dagsordenen, er en slags udmøntning af, at sådan kan det godt administreres.

Til sidst vil jeg understrege, at det er altså vigtigt for os, at man bevarer aftalesystemet og bruger det. Jeg skal også sige til de borgerlige, der er så glade for det, at det fører også frem til, at lønmodtagerne bliver 100 pct. organiserede i Danmark, for ellers kan man jo sådan set ikke gennemføre det. Det synes jeg kan være fornuftigt, og jeg tror heller ikke, det vil blive oplevet som tvang; men jeg synes, det er interessant at opleve, at V og K fører den linje nu, når de i en række andre sager er så meget imod, at man mener, det er fornuftigt at stå i en fagforening, og at der lægges et vist pres på folk for at få dem til det.

Vi stemmer for dagsordenen, først og fremmest på grund af indledningen, hvor man fastholder grundtanken om, at vi skal have et stærkt aftalesystem, og at vi skal kunne bruge det danske aftalesystem. Og så ser jeg frem til, at som dagen i dag er gået, må vi komme til en korsvej, hvor vi får skilt færene fra bukkene i en

lidt rigtigere konstruktion end den, vi stemmer om i dag.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Hr. Gade siger, at Venstre ønsker at hindre, at lønmodtagerne får større indflydelse. Det var faktisk lige præcis det modsatte, der gik gennem hele min argumentation.

Når vi ønsker, at parterne fortsat selv skal kunne indgå aftaler, er det jo netop for at sikre, at både lønmodtagerne på den ene side og arbejdsgiverne på den anden side kan lave de aftaler, de har lyst til, helt uafhængigt af lovgivning og EU. Så den del har hr. Gade misforstået.

Med hensyn til den sociale dimension støtter Venstre som sagt dagsordenen, og der står jo netop noget om den sociale dimension, fordi den er en del af det indre marked.

Nu fremhævede jeg 4 direktivforslag, som Venstre ikke støtter, fordi de er for detaljerede. Men der er blevet vedtaget en stribe forslag inden for den sociale dimension om sikkerhed og sundhed på arbejdsmarkedet, som vi varmt har støttet, så vi er ikke generelt modstandere af den sociale dimension. Men det, at man principielt støtter EU, betyder jo ikke, at man nødvendigvis skal støtte alt, hvad der kommer fra EU.

(Kort bemærkning).

Kirkegaard (KF):

Hr. Gade gav udtryk for det synspunkt, at hvis man skulle have aftalereguleringen til at fungere i Danmark som en mulighed for at implementere EF-direktiver, måtte man reelt gennemføre organisationstvung, for den kunne ikke fungere, hvis der ikke var 100 pct.s medlemskab af de faglige organisationer.

Nu er der jo grænser for, hvor voldsomme udtryk man kan tage i anvendelse fra Folketingets talerstol. Man må vel ikke engang bruge udtrykket sludder om noget af det, medlemmerne siger, men det er i hvert fald det, jeg mener. Vi har haft aftaleregulering af det danske arbejdsmarked i årtier uden organisations-tvung, og selvfølgelig kan vi køre videre ad den vej. Og i øvrigt har EU i hvert fald ingen mulighed for at gennemføre organisationstvung, for det er der simpelt hen ikke traktatmæssigt grundlag for.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Jeg ville såmænd bare understrege, at aftale-regulering fører til en meget høj organisationsprocent, at den simpelt hen er en del af hele konstruktionen. Det har vi også i det danske samfund – ja, ikke organisationstvang, men det sagde jeg heller ikke – vi har en praksis, der gør, at folk er organiseret i Danmark, og det har jeg ikke noget imod, for det synes jeg er fornuftigt. Jeg har også lagt mærke til, at man lægger umådelig megen vægt på det, og det er jeg bare tilfreds med.

Må jeg sige til fru Charlotte Antonsen, at det er jo klart nok, at vi har en situation, hvor vi ikke bare skal sige ja til alt, hvad der kommer fra EU. Jeg har bare hæftet mig ved, at Venstre siger ja til alt det, der angår det indre marked; men når der kommer fornuftige forslag om f.eks. forældreorlov, omsorgsdage og beskyttelse af lønmodtagere generelt, siger man meget højt, at der skal ikke ske noget her. Det er bare det, jeg konstaterer, og jeg konstaterer også, hvor ideologisk betinget Venstres modstand er. Det er jo ren højrepolitik af Fremskridtspartiets skuffe, at man ikke vil være med til at gennemføre noget af det, som er til fordel for lønmodtagerne, men gerne vil være med til at bruge EU til det, der fremmer kapitalens og virksomhedsejernes interesser.

Annette Just (FP):

Jeg vil gerne starte med at glæde mig over, at hr. Gade har læst det nationale kompromis igennem og fundet ud af, at teksten slet ikke var så ringe; og i betragtning af, at det er ham selv, der har skrevet den, tror jeg, at han klarer sig lidt endnu. Vi andre har også læst teksten og har faktisk set, hvordan man har bondefanget en del af de andre partier her i Folketinget, og vi kan jo kun glæde os over, at vi ikke er blevet bondefanget. Men derfra og så til at sige, at Venstre og Fremskridtspartiet er to alen af et stykke, er der et stykke vej, så jeg tror desværre, at vi må vente lidt, inden Venstre bliver så fornuftige, at de vil acceptere den sammenligning.

Men hr. Gade sagde også noget meget fornuftigt. Han sagde, at både Venstre og Fremskridtspartiet gik ind for det indre marked, og det er 100 pct. sandt. Det er rigtigt, at vi går ind for det frie indre marked. Hver gang vi taler

om frihed til enkeltpersoner, er Fremskridtspartiet for, og hver evig eneste gang, vi taler om frihed til personer, er vi for.

Men når vi taler om den sociale dimension, er der absolut ikke tale om frihed, ikke engang frihed til, at arbejdsmarkedets parter kan lave en aftale og beslutte, at sådan skal det være inden for deres område. Nej, det, der er tale om i den sociale dimension, fremgår jo af den fine dagsorden, som vi diskuterer på nuværende tidspunkt. Den starter med – og det er sjovt nok netop det, hr. Gade er så glad for – at Folketinget opfordrer regeringen til at arbejde aktivt for virkeliggørelse af den sociale dimension med henblik på at skabe et socialt afbalanceret fællesskab. Nu skal vi altså alle sammen have fælles regler inden for Fællesskabet på alle de områder, der indeholdes i den sociale dimension.

Og for at være helt sikker på, at der ikke er nogen fra hverken Venstre eller De Konservative – og hvem man ellers har fået med på denne dagsorden – som kan krybe udenom bagefter, taler man også om spørgsmål, der har en tværnationale eller lignende generelle aspekter. Jeg spurgte for et stykke tid siden i denne debat om, hvad man egentlig mener med lignende generelle aspekter. Kan man overhovedet finde ét eneste eksempel på noget, der ikke har lignende generelle aspekter? Det tror jeg ikke. Jeg har i hvert fald stadig ikke fået at vide, hvad det skulle være, bortset fra at hr. Peter Duetoft mente, det var portugisiske børn, som der er lovgivet for i forvejen.

Men for at være yderligere sikker skal det også være noget – altså hvis man skal bruge subsidiaritetsprincippet – der kun vedrører et enkelt medlemsland. Og så er det, at jeg igen siger, at alt inden for arbejdsmarkedet vil berøre mere end ét medlemsland, og jeg hørte da også en dejlig fnisen fra den socialdemokratiske side af salen, da jeg kom frem med det første gang. Men det er jo rigtigt.

Endnu en gang er det lykkedes et flertal her i Folketinget at bondefange en anden del af Folketinget. Men Fremskridtspartiet hopper ikke på den; vi kan ikke se fornuften i, at arbejdsmarkedets parter kan få lov til at vælge mellem pest og kolera. De kan få lov til at sige, at dette direktiv skal indføres ved lov, og ellers er vi alligevel nødt til at gøre det. Der er reelt kun lykleri tilbage, for et sådant EU- eller Unions-

[Annette Just]

direktiv vil være at regne for et fait accompli, så snart det er vedtaget i Rådet. Jeg vil medgå, at man kan få 9 måneder til at tænke over, på hvilken måde man vil gøre det; men man er nødt til at gøre det, enten på den ene eller den anden måde, og derfor er det kun et spørgsmål, om man foretrækker pest eller kolera.

Der var heller ingen tvivl i ministerens besvarelse. Ministeren sagde, at det er så godt, for nu får arbejdsmarkedets parter lov til at blive hørt på Fællesskabsplan. Jeg går ud fra, at når arbejdsministeren står på Folketingets talerstol og siger, at arbejdsmarkedets parter kan blive hørt på Fællesskabsplan, er det alle Unionslandenes arbejdsmarkedsparter, man taler om, for ellers er det i hvert fald forkert udtrykt.

Vi taler heller ikke om, at man på nationalt plan kan diskutere arbejdsmarkedsparterne imellem, hvordan man ønsker forældreorlov, omsorgsdage, eller hvad det nu er. Arbejdsministeren har jo sagt klart og tydeligt, at så blåøjede behøver vi altså heller ikke at være. Man ønsker fra regeringens side, at her skal Unionen lave generelle regler, og det er da ærlig snak. Men man ønsker virkelig, at nu skal Unionen bestemme alle disse petitesser, og dermed mener jeg, at man har ødelagt hele ideen i det frie, indre marked, som Fremskridtspartiet stadig er fuld tilhænger af.

Vi er til gengæld 100 pct. modstandere af den form for socialisme, man kører ind ved at tage den sociale dimension og smække oven i det indre marked, og derfor vil jeg stå fast på, at det bedste, man kunne have gjort, var at gøre som England i sin tid og sige: Her holder vi os udenfor. Jeg ved godt, det er for sent, og derfor kommer jeg ikke med nogen særskilt dagsorden. Det er for sent, men vi må prøve at få det bedste ud af det og få forhindret alle disse småpetitesser.

Fremskridtspartiet kan i hvert fald ikke se, at der er nogen mulighed for at forhindre noget som helst med den dagsorden, der foreligger nu, og derfor vil vi stemme imod den.

Peter Duetoft (CD):

Min vane utro skal jeg gøre det rimelig kort; jeg synes, det er sent på dagen, og at vi efterhånden har fået diskuteret de spørgsmål ganske længe, og der er selvfølgelig nogen enighed, i hvert fald blandt nogle partier.

Men bare for at der ikke skal være nogen, der er i tvivl, vil jeg sige, at i CD's øjne er et indre marked uden den sociale dimension både urimeligt og unfair. Ethvert tilløb til social dumping, altså en konkurrence på sikkerhed og arbejdsvilkår, er naturligvis uacceptabelt, og derfor er vi enige i, at den sociale dimension skal styrkes så meget som overhovedet muligt; det lovede vi faktisk også de danske vælgere.

Jeg husker endnu hovedargumenterne fra ganske mange folketingsmedlemmer, da vi rejste rundt og forsøgte at sælge Maastricht, både da det lykkedes, og da det ikke lykkedes. Et af dem var, at havde vi ikke Maastricht-traktaten, ville resultatet blive, at det indre marked med Den Europæiske Fælles Akt stod alene uden den sociale dimension, og derfor var det nødvendigt at føre Maastricht igennem.

Så i virkeligheden vil det være et enormt vælgerbedrag, hvis ikke politikere i Folketinget går ind for, at den sociale dimension skal stå ganske stærkt.

Jeg har ikke nogen problemer med nærhedsprincippet som sådan og mener selvfølgelig også, det er en vigtig del af de aftaler, der er indgået.

Det er også rigtigt, når det bliver understreget, at den historisk-kulturelle baggrund på arbejdsmarkedet naturligvis er vigtig og skal tilgodeses, når man skal finde praktiske løsninger, men jeg vil gerne advare en lille smule mod den tendens, jeg synes der er i dag, nemlig at man skal have ganske meget puttet over i den kasse, der hedder »det skal EF ikke blande sig i«.

Jeg kan ikke lade være at mindes diskussionen på miljøområdet, hvor alle var enige om, at hvis man pludselig lod miljøområdet være omfattet af nærhedsprincippet, ville englænderne stille sig op, hver eneste gang vi havde en indvending imod deres regler, og sige: Jamen det er jo nærhedsprincippet, det skal EF ikke blande sig i. Og så er vi rent faktisk nået lige langt. Så er hele den styrkelse af miljøet, der lå i Maastricht-traktaten, bare forsvundet ud i den blå luft.

Det samme gælder her. Man kan godt fortolke og fortolke, men man kan også godt fortolke nærhedsprincippet så langt, at EF's sociale dimension i virkeligheden kun bliver ord uden noget reelt indhold. Jeg synes nu nok, at nogle

[Peter Duetoft]

partier i dag har været ganske dygtige til at forsøge at fortolke det derhen, at kan man ikke ødelægge det i Traktaten, kan man da i hvert fald ødelægge det i praksis, for så kommer det ikke til at fungere. Så den advarsel vil CD i hvert fald bestemt komme med.

Vi er i øvrigt også enige i bemærkningerne i dagsordenen om, at foranstaltninger skal håndhæves effektivt. Det er jo nøjagtig det samme problem, vi har set ganske mange steder i EU/EF-systemet, nemlig at der er nogle gode regler, men at man nationalt kontrollerer dem så ringe, at de i virkeligheden ikke bliver overholdt. Og jeg må så igen slå et slag for, at én ting skal man i al fald ikke tage ind under nærhedsprincippet, og det er kontrollen, hvor vel nogle af os måske endda vil gå så langt som til at sige, at det kunne være, at Fællesskabet skulle have en overordnet kontrol med disse ting, så man ved, at de bliver gennemført i de forskellige lande.

Men alt i alt mener vi selvfølgelig altså, at det er noget, der skal udmøntes i praksis. Det kommer vi jo til hen ad vejen i forbindelse med direktiver og i Markedsudvalget. Men nu kender man i al fald vores udgangspunkt, der klart er, at den sociale dimension er en vigtig del af Fællesskabet, som vi ikke vil være med til at svække.

Og jeg må så sige, at vi også støtter det fremsatte dagsordensforslag. Jeg er meget tilfreds med det, så tak til arbejdsministeren og andre, som har arbejdet hårdt i nogle timer for at få bredde på det. Jeg indrømmer blankt, at jeg ville være meget ked af, hvis det var en snæver gruppe af partier måske endda i bestemte retninger, som skulle stemme dagsordenen hjem. CD kan godt lide, at der er bredde bag EF-politikken, så vi ikke bliver beskyldt for at være i selskab med nogen, som ikke kan lide EF så meget. Så megen ros til ministeren og megen ros for bredden.

Men så må jeg gentage, at selv om jeg også lidt har stået fadder til, at det skulle være meget bredt, er jeg blevet helt bekymret. Og det er jeg, fordi der er kommet fisk i rusen, som ikke helt hører hjemme dér. Jeg vil gerne spørge hr. Kirkegaard, som jo er medforslagsstiller til dagsordenen, om hr. Kirkegaard er enig i f.eks. Venstres definition af børnearbejde i Portugal – og så kan fru Annette Just mene om det, hvad hun vil. Betyder børnearbejdet i Portu-

gal, at denne dagsorden vil udelukke Danmark fra at støtte regler, som vil skride ind over for en dumping på det europæiske marked baseret på f.eks. børnearbejde? Det vil jeg gerne have en klar melding om, for jeg mener ikke, vi kan tillade os at gå ud af denne debat med en så diffus melding vedrørende indholdet i dagsordenen, at vi kan risikere, at den i løbet af ganske kort tid bliver misbrugt til en kamp mod nogle af de direktiver, der faktisk skal gøre Fællesskabet fair.

Jeg mener naturligvis, det er i orden, hvis man har noget nationalt, noget, der er helt specielt og en eller anden form for tradition; det har jeg ingen problemer med. Men det er dette jo ikke. Og så kan fru Annette Just sige, at der er portugisisk lovgivning på området. Ja, det er der, men der er ingen EF-lovgivning, og det kunne jo godt være, at man, hvis der var en EF-lovgivning, som indeholdt nogle sanktioner, ville overholde reglerne om børnearbejde f.eks. i Portugal. Det skulle ikke være en helt umulig tanke.

Men jeg vil gerne spørge hr. Kirkegaard som medforslagsstiller, om det virkelig kan være rigtigt, at det kan fortolkes, som Venstres repræsentant gjorde det. For jeg må indrømme, at det ikke er sådan, jeg læser teksten, og jeg håber bestemt heller ikke, at et flertal bag dagsordenen vil læse teksten på den måde.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Det er blot til hr. Peter Duetoft, som altså tror, at det vil hjælpe i Portugal, hvor man i over 5 år har haft en lovgivning, der forbyder børnearbejde, hvis man fik en – som hr. Peter Duetoft siger – EF-lovgivning, altså et EF-direktiv om det. Jeg vil nu mene, at det må være et Unionsdirektiv, men det kan vi diskutere siden.

Så vil jeg sige, at der heller ingen forbud er mod naivitet, og det må dog være det, som hr. Peter Duetoft påberåber sig nu; for hvis man ikke overholder den ene form for lovgivning, overholder man såmænd heller ikke den anden, hr. Peter Duetoft. Jeg tror ikke, det gør nogen forskel. Vi skal vist alle sammen prøve at lave lidt færre love og til gengæld overholde dem, der er.

(Kort bemærkning).

Kirkegaard (KF):

Det var hr. Peter Duetoft, der stillede spørgsmålet om, hvordan denne dagsorden forholder sig til fænomener, der kun optræder i ét medlemsland, og her er dagsordenens tekst jo fuldstændig klar. Her kan man godt læse, hvad der står.

Jeg mener ikke, at hr. Peter Duetoft kan drage den konklusion, han gør, om problemerne med børnearbejde. Det er rigtigt, at der er store problemer med børnearbejde i Portugal, men jeg er overbevist om, at det også kan findes i andre lande i Europa. Derfor har jeg i Folketingets Markedsudvalg givet udtryk for det synspunkt, at der er behov for EF-regulering på dette område, men jeg har været uenig i, hvordan man har grebet sagen an. Det, man burde gøre fra Unionens side, var, at man skulle fastlægge nogle bestemmelser, der betød, at børn ikke blev udsat for risiko, hvis de deltog i erhvervsmæssigt arbejde, og at det i øvrigt var op til de enkelte medlemslande, hvordan man ville sørge for at leve op til det i praksis og naturligvis også efterfølgende med en kontrolmekanisme. Jeg mener derfor ikke, at sammenligningen holder. Jeg tror ikke på, at man på nogen måde vil kunne hævde, at det forhold, at børn arbejder, kun eksisterer i Portugal. Det eksisterer jo også i Danmark, og vi har også i Danmark regler på dette område.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Jeg forstod, at hr. Peter Duetoft godt kunne acceptere, at man ikke fra EF's side blandede sig, hvis det drejer sig om helt specielle, traditionelt bestemte sager. Det er netop det, jeg mener at danske børns avisudbringning er. Der er ikke tale om, at vi, fordi 10-12-årige bringer ugeblade ud i Danmark, begynder at lave dumping, eller at der er risiko for dumping. Altså danske aviser konkurrerer ikke ret meget med udenlandske aviser. Så når vi går imod forslaget, drejer det sig jo ikke om hele forslaget. Vi gør det – som hr. Kirkegaard også lige var inde på – fordi detaljeringsgraden er for stor, fordi der ikke er undtagelsesmuligheder f.eks. for børn, der påtager sig lettere arbej-
de.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg vil gerne sige til fru Charlotte Antonsen, at jeg heller ikke har noget problem med, at detaljeringsgraden i direktivet om børns arbejde kunne være mindre. Det, jeg har kritiseret Venstre for, er, at man stiller sig op og forestiller sig, at ministeren skulle have blokeret for et forslag med udgangspunkt i 10-åriges avisudbringning, et forslag, der på en lang række andre områder er godt. Det er det, jeg anfægter. Hvis det var gået efter mit hoved, skulle det heller ikke have været med, men det er bare ikke prisen værd at bremse forslaget på den baggrund.

Så må jeg sige tak til hr. Kirkegaard for svaret. Det var jo godt og klart, og jeg fortolker det bestemt sådan, at når der i dagsordenen står, at subsidiaritetsprincippet efterleves ved, at Fællesskabet kun handler, når spørgsmål har tværnationale eller lignende generelle aspekter, er et af de generelle aspekter naturligvis, at hvis man tydeligt misbruger et eller andet – som f.eks. børnearbejde – til at dumpe sine varer over for resten af Fællesskabet, må man naturligvis kunne gribe ind på en eller anden måde; det synes jeg er en meget logisk fortolkning af det.

Så må jeg til sidst sige til fru Annette Just: Det kan godt være, at jeg er naiv, men jeg har grundlæggende den holdning, at love skal overholdes. Nu ved jeg, at der i nogle lande måske kan være problemer med det, f.eks. har man i Portugal på trods af lovgivning herom ikke kunnet få afskaffet børnearbejdet. Men jeg er naiv nok til at tro, at hvis Fællesskabet vedtager en beslutning og Fællesskabet laver sanktioner mod det pågældende land, at Fællesskabet så, hvis man ikke lever op til beslutningen, vil lægge så voldsomt et pres på de portugisiske myndigheder, at det faktisk kan få det til at fungere og virke i praksis. Så kan fru Annette Just mene, at det er naivt, men jeg tror, det betyder ganske meget, at Fællesskabet udsender det signal og får mulighed for at gribe ind. Jeg tror, det vil være en forbedring af de levevilkår, der er for mennesker i Portugal, hvis vi gør det, og det vil jeg ikke udelukke mig fra i denne dagsorden.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Det er kun for at melde, at vi mener ikke, at

[Gade]

dagsordenen kan fortolkes, sådan som fru Charlotte Antonsen gjorde det før med hensyn til børnearbejdet. Dette blot sagt for klarheds skyld, hvis der skulle opstå lignende situationer, hvor vi skal fortolke indholdet af denne dagsorden.

(Kort bemærkning).

Ivar Nørgaard (S):

Hvis man kender tilblivelseshistorien for denne dagsorden, vil man vide, at vi fra socialdemokratisk side har lagt megen vægt på formuleringen: »... tværnationale eller lignende generelle aspekter, hvorimod opgaver, der kun vedrører et enkelt medlemsland, ikke bør reguleres af Unionen.«

Det er netop ud fra det synspunkt, at det – som fru Annette Just også sagde – sikkert næsten vil være komplet umuligt at finde noget, der kun vedrører ét enkelt medlemsland. Men det kan selvfølgelig tænkes, at der er traditioner i en eller anden form, der nationalt og kulturelt er helt anderledes end i alle de andre lande; jeg har bare svært ved at fantasere mig til det.

Til fru Annette Just vil jeg også sige, at der ikke noget som helst sted i Maastricht-traktaten eller i Edinburgh-aftalen, end ikke i protokollen mellem de 11 lande, står, at man skal bevæge sig på et lavt niveau, hvad angår naivitet, men der står, at man skal bevæge sig på et højt socialt beskyttelsesniveau.

Lone Dybkjær (RV):

Jeg vil straks meddele, at jeg er i den situation, at jeg ikke har hele aftenen til min rådighed, så jeg skal prøve at gøre det lidt kort, men jeg vil sige tak for svarene.

Jeg har det ligesom i en anden sammenhæng, når man siger: Teknik er svaret, men hvad er spørgsmålet? Jeg har prøvet at høre meget nøje efter, hvad der er blevet sagt her i salen, og det er aldrig helt gået op for mig, hvad spørgsmålet er. Men det er jo altid udmærket med en debat herinde. Den har ikke just nogen bred interesse; det kan man så være glad for eller måske det modsatte – alt efter temperament.

Men jeg forstår, at hr. Kirkegaard vel egentlig vil slå fast, hvad hr. Kirkegaard allerede selv måtte have slået fast, dengang man forhandlede Edinburgh-aftalen, for det er jo så-

dan set i meget vidt omfang Edinburgh-aftalen, der citeres her.

Fru Charlotte Antonsen vil gerne overholde Edinburgh-aftalen, og det kan jeg godt se der kan være grund til at præcisere i lyset af den debat, vi havde lige inden denne, hvor man åbenbart ikke var særlig interesseret i at videreføre Edinburgh-aftalen; så det kan sådan set være et motiv i sig selv.

Hr. Anders Mølgaard er meget ked af børnearbejde, det går han imod, men ikke så meget, så hr. Anders Mølgaard vil blokere for det. Men han er modstander af, at arbejdsministeren er kommet til at sige, at arbejdsministeren for så vidt ikke har så meget imod, at man forbyder børn på 10 år at bringe aviser ud klokken 6 om morgenen. Det er sådan, jeg har måttet opfatte debatten.

Jeg skal derfor ikke sige ret meget andet, end at så gik den tid. Men jeg vil dog i det mindste understrege, at jeg er enig med ordføreren for SF, hr. Gade, i, at det faktisk er utrolig vigtigt, at vi har fået de første tre-fire linjer med, for det er vigtigt, at vi begynder at tale lidt om borgernes Europa. Netop lønmodtagernes beskyttelse er noget, der vedrører en hel del af os på den ene eller den anden måde, og det er faktisk en vigtig dimension i forhold til kapitalen, det indre marked og dermed industriens Europa.

Så jeg synes, at dagsordenen er udmærket. En del af linjerne kunne man måske nok anvende i en bredere sammenhæng, men det gør jo sådan set ikke noget.

Lysholm Christensen (KRF):

Det er jo ikke den letteste opgave efter en lang dags debat at tilføje noget nyt. Så heller ikke jeg skal holde nogen lang tale, men jeg vil alligevel knytte nogle bemærkninger til de stillede spørgsmål.

I takt med gennemførelsen af det indre marked kan det forventes, at vi får en skærpet konkurrence for vore virksomheder i Det Europæiske Fællesskab. Uden regulering vil det føre til, at virksomhederne placeres dér, hvor bl.a. omkostningerne er lavest og dermed beskyttelsen af arbejdstagerne ringest. Ikke mindst Danmark, hvor vi prioriterer beskyttelsen af arbejdstagerne højt, vil blive ramt af et sådant indre marked.

Det er derfor et væsentligt fremskridt, at man i forbindelse med vedtagelsen af Maas-

[Lysholm Christensen]

tricht-traktaten blev enige om at vedtage socialprotokollen om en arbejdsmarkedspolitik gældende for de 11 medlemslande. Den medfører, at der på visse områder af fælles interesse træffes beslutninger med kvalificeret flertal. Og selv om Storbritannien ikke er omfattet af protokollen, kan Storbritannien nu heller ikke forhindre, at der lovgives på området.

Det dobbelte subsidiaritetsprincip sikrer på den ene side, at EU kun kan lovgive, hvor det ikke kan gøres effektivt nok på nationalt plan, men på den anden side skal EU ikke lovgive, når arbejdsmarkedets parter selv kan løse problemerne via kollektive overenskomster på EU-plan. Derudover er høringer af arbejdsmarkedets parter tiltænkt en vigtig rolle for lovgivning om arbejdsmarkedspolitik på EU-niveau. Det er endvidere væsentligt, at lønforhold, organisationsret, strejkeret og ret til lock-out ikke skal reguleres på EU-niveau, men kun er et nationalt anliggende.

Nu skal Maastricht-traktaten og dens protokoller så føres ud i daglig politik, og da er det væsentligt, at EU i videst muligt omfang udstikker de overordnede rammer for lovgivning på området, og at det inden for disse rammer er muligt for medlemslandene at føre politik i overensstemmelse med nationale traditioner. Det er vigtigt, at reglerne bliver så enkle som muligt, og det er i øvrigt vigtigt, at det danske aftalesystem bevares intakt. I Danmark er vi jo vant til, at en stor del af arbejdsmarkedspolitikken fastlægges mellem arbejdsmarkedets parter; sådan bør det også være i fremtiden, og desuden bør dialogen mellem arbejdsmarkedets parter fremmes mest muligt, så EU kun skal lovgive, når arbejdsmarkedets parter ikke kan blive enige om fælles overenskomster på EU-plan.

Endelig er det afgørende, at arbejdsmarkedspolitikken bliver så effektiv, at det bliver muligt at gennemføre en ordentlig beskyttelse af arbejdstagerne. Det er vigtigt, at de økonomiske kræfter, der råder i det indre marked, afbalanceres ved hjælp af en lovgivning, der sikrer EU's lønmodtagere gode arbejdsvilkår.

Til slut skal jeg blot udtrykke min tilfredshed med, at det er lykkedes at samle så bredt et flertal, som tilfældet er, om det fremsatte forslag til dagsorden.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Det har været en ganske lang dag, så jeg vil forsøge at svare så kort, som det nu er muligt, på de spørgsmål, der er blevet rejst, og så forsøge at undgå provokationer af en art, som kan føre til, at billedet af, at vi – parterne bag det nationale kompromis – faktisk er enige med hensyn til det overordnede, det principielle, forskyder sig, for jeg synes faktisk, at det trods alt er en vigtig pointe og en god pointe, som dagens debat viser.

Hr. Kirkegaard stillede nogle meget konkrete spørgsmål. Det ene gjaldt – sådan som jeg forstod det – nogle rygter, der må være opstået om proceduren for europæiske samarbejdsudvalg, om parterne nu også fik den fornødne tid til at forhandle sig frem til en aftale om europæiske samarbejdsudvalg. Jeg er ikke bekendt med, at Kommissionen har tilrettelagt en procedure, som ikke skulle give parterne de tidsmæssige muligheder for en reel forhandling. Det er jo ikke den danske arbejdsminister, og det er heller ikke Arbejdsministerrådet som sådan, der tilrettelægger proceduren for, hvordan parterne skal inddrages og forsøge at forhandle sig frem til en aftale; det er Kommissionen.

Som sagt er jeg ikke bekendt med rygter af den karakter, som hr. Kirkegaard gav udtryk for, men det er da klart, at det direktivforslag, der er tale om, har haft en lang vej igennem EU-systemet, og derfor er der vel nok en overvejelse i Kommissionen – og for så vidt også hos os andre – om, at man i diskussionen om, hvordan man laver europæiske samarbejdsråd, ikke behøver at starte med Adam og Eva, men måske på det grundlag, som Arbejdsministerrådet har udstukket til parterne. Det er jo en almindelig fornuftsovervejelse, at når der er gået en lang fase forud, behøver man ikke at starte på det helt hvide papir. Men som sagt har jeg ikke hørt de samme rygter, som hr. Kirkegaard har. Jeg mener klart, og regeringen mener klart, at det er alvorligt ment, at vi lægger det ud til parterne, og at man skal prøve at få en aftale igennem på en fornuftig, hæderlig og regulær facon.

Så spørger hr. Kirkegaard også: Hvem er de europæiske parter? Det er jo i meget høj grad parterne selv, der definerer, hvem der skal være med i den kreds, der er forhandlingsberettiget i relation til direktivforslag, til aftaler. Det er sådan, at Kommissionen i øjeblikket har

[Arbejdsministeren]

igangsat en undersøgelse af, hvem det er – og det er jo et broget netværk af organisationer – der skal drages ind i dette høringssystem. Men jeg vil gerne sige, at det faktisk er vigtigt, at det er parterne selv, der definerer, hvilke forhandlingsberettigede parter der er tale om; vi skal ikke udpege én organisation frem for en anden. Det ville jo stride mod hele grundlaget for det partssystem og det aftalesystem, vi har både på europæisk plan og på nationalt plan.

Hr. Kirkegaard spurgte, hvad der sker, hvis parterne ikke bliver enige. Kommer der så ikke alligevel en lovregulering? Det er jo ikke sådan, at vi her ved starten af Maastricht-aftalens igangsætning har en færdig facitliste. Vi mener alvorligt, at parterne skal have en reel chance for at blive hørt og forme arbejdsmarkedslovgivningen, men det skal ikke være sådan, at parterne, hvis der i øvrigt er almindelig Fællesskabsholdning til, at der skal være minimumskrav og minimumsregler på forskellige områder, skal være blokerende for en fornuftig udvikling, som fremmer et socialt fællesskab i Europa, som vi skriver i den første sætning i dagsordenen. Men det er klart, at det er den udvikling, det er den proces, vi må se foran os, og som vi selvfølgelig må følge. Men det er ikke sådan, at man kan blokere og sende det ene direktivforslag efter det andet eller den ene gode idé efter den anden til hjørnespark fra enten den ene eller den anden af parterne. Vi behøver ikke at lægge skylden på nogen af siderne, men sådan må det nu engang være, at partsamarbejdet ikke skal forhindre lovgivnings-samarbejdet i EF.

Så var der et spørgsmål om nærhedsprincippet – det har jo været drøftet meget, ikke mindst i relation til børns og unges arbejde. Hertil vil jeg sige, at nærhedsprincippet jo i meget høj grad lægger op til, at de rammedirektiver, de ikkebureaukratiske og ikkedetaljerede regler, man måtte kunne blive enige om i EF, skal udfyldes af danske lovgivere eller danske aftaleparter; og det er naturligvis heri, at nærhedsprincippet er vigtigt.

Jeg tror, vi alle sammen har en fornemmelse af, at i det arbejde, der er gået forud for Maastricht-aftalen, forud for det nationale kompromis, har der ligget en lang række direktivforslag i gryden i ganske mange år; blandt dem er altså børnedirektivet, arbejdsdirektivet og direktivet om gravide kvinder.

Også jeg har den opfattelse, at her kunne man med fordel have ønsket mindre detaljerede regler; det mener jeg faktisk, det har jeg tilkendegivet udadtil, det har jeg tilkendegivet i Markedsudvalget, og det vil jeg også tilkendegive her: at vi skal stræbe efter minimumsregler og ikke detaljerede regler. Og så må vi lægge det arvegods, som ligger, bag os og tage udgangspunkt i de nye direktivforslag med den principielle indgangsvinkel, jeg her har talt om. Jeg mener faktisk, at nærhedsprincippet er et vigtigt princip.

Så blev der også rejst spørgsmål om undtagelsesregler. Er der nogen former for undtagelser, som er acceptable eller uacceptable? Jeg vil gerne sige, at det ikke er acceptabelt for den danske regering at vedtage direktiver, som på nogen måde griber ind i løndannelsen. Det mandat, som regeringen har bedt om i Markedsudvalget, når det drejer sig om atypisk arbejde, har været, at her må vi have et forbehold med hensyn til, at man griber ind i løndannelsen. I øvrigt kan man jo diskutere, om vi, når vi nu har et direktiv på det generelle arbejdsmarked – altså arbejdsdirektivet – overhovedet skal have et direktiv, som regulerer det ikke generelle arbejdsmarked. Det belgiske formandskab har presset meget på med direktivet om det atypiske arbejde. Vi har taget nogle forbehold, og vi har faktisk i EF-sammenhæng sat spørgsmålstegn ved, om vi overhovedet skal have et sådant direktiv, når vi har et direktiv, der generelt regulerer arbejdsmarkedet. Så der er altså ikke tale om nogen som helst accept af en undtagelsesbestemmelse med hensyn til lønreguleringen.

Så kritiserede hr. Kirkegaard, at det efter hans opfattelse var blevet sådan, at specialudvalget ikke arbejdede så godt sammen, som man gjorde i min forgængers tid, og at vi ikke lagde så meget vægt på samarbejdet. Jeg vil gerne sige, at det er forkert. Vi lægger utrolig meget vægt på dette udvalgs arbejde. Det kan da godt være, der ikke har været så stor enighed om alle ting i de sidste 9-10 måneder. Jeg har ikke haft nogen mulighed for at vurdere, hvad baggrunden er for det; jeg kan kun vurdere, at det arbejde og det engagement, som Arbejdsministeriet har lagt i specialudvalget, har været præcis det samme i min tid, som det har været i min forgængers tid. Man kunne måske godt komme med den lille uartige tan-

[Arbejdsministeren]

ke, at det kunne være, at der er nogle parter i specialudvalget, der kunne have svært ved at finde deres nye rolle efter regeringsskiftet, og at det måske kunne give anledning til, at man er lidt urolig. Man har måske nogle fjendebilleder i forhold til det EF-arbejde, som jeg ser som en fortløbende proces fra den tidligere regering til den nuværende regering; men det skal jeg ikke kunne sige – det var kun en lille personlig overvejelse. Men under alle omstændigheder har vi lagt det samme engagement, den samme ihærdighed i det, og samarbejdet må jo basere sig på de parter, der er i specialudvalget.

Så spurgte den konservative ordfører også om implementering, hvorvidt det skulle være aftaleopfyldelse eller lovgivning. Der ligger jo i og for sig i dagsordenen en meget klar tilkendegivelse af, at dér, hvor man kan aftale eller opfylde EF-lovgivningen med aftaler, bør vi tilstræbe det. Vi har da også kommissær Flynn's ord for, at netop det, at man lever op til nationale traditioner, er en hensigtsmæssig måde at gøre det på, og hvis traditionen er, at det er noget, der aftales mellem arbejdsmarkedets parter, er det det, der gælder.

Hvorvidt Danmark kommer under pres i forbindelse med grønbogen, har jeg ikke nogen mulighed for at vurdere. Vi har netop fået grønbogen ind, og den er under overvejelse, men der er ikke noget i regeringens opfattelse af grønbogen, som peger i retning af, at vi skal flytte hegnspele hverken med hensyn til procedurer eller aftale- og lovgivningsstoffet. Jeg vil i hvert fald godt klart tilkendegive, at balancen i dette spørgsmål er afklaret i det nationale kompromis og i meget høj grad også bliver det i den dagsorden, vi vedtager om lidt.

Til fru Charlotte Antonsen vil jeg sige, at subsidiaritetsprincippet kan holdes så højt op i luften, at der ikke sker noget. Det er ikke regeringens definition af subsidiaritetsprincippet; den er, som jeg sagde før, at vi i rammedirektiver selv kan få mulighed for at implementere reglerne, som vi nu synes det i Danmark, men subsidiaritet betyder altså ikke i regeringens øjne, at der ikke skal ske noget. Jeg er enig i fru Charlotte Antonsens tilkendegivelse af aftaleforholdets værdi, og at man i højere grad er interesseret i, at det, man selv aftaler, bliver opfyldt.

Jeg synes ikke, at jeg på regeringens vegne på nogen måde har tilkendegivet noget ideologisk korstog mod de tre direktivforslag, som Venstre ikke kan lide. Jeg har forholdt mig til den dagsorden, som det belgiske formandskab har sat, om forældreorlov, omvendt bevisbyrde og deltidsdirektivet, og jeg har taget reservationer i Markedsudvalget og i Arbejdsministerrådet, som fuldt ud lever op til memorandummet og til det nationale kompromis. Jeg har tilkendegivet – og det vil jeg vedstå – at jeg ikke synes, det ville have pyntet på Danmark, hvis vi skulle blokere for børnedirektivet, som har været længe undervejs, for, som hr. Peter Duetoft ganske klart sagde, ville vi stå som dem, der ville undlade at lægge nogle rammer for beskyttelse af børn og unge i Europa.

Jeg vil godt til sidst sige, at jeg synes, at debatten i dag slutter godt. Det er blevet meget klart understreget, at det indre marked ikke kan undvære den væsentlige faktor, der hedder den sociale dimension. Vi vedtager en dagsorden, som klart præciserer, hvad det er for spilleregler, den sociale dimension skal leve efter, og jeg kan derfor glæde mig over den brede enighed og over, at partierne bag det nationale kompromis kan finde sammen om så væsentlig en proces, som vi står over for, og som der kan stilles mange spørgsmål til, men hvor der ikke kan gives svarene på alle spørgsmålene, fordi vi er i den allerførste fase af Maastricht-aftalen.

Formanden:

Der er for meget støj – især i sidegangen.

Kirkegaard (KF):

Jeg vil gerne takke arbejdsministeren for besvarelsen af de spørgsmål, som jeg stillede i min indledning. Det var ikke alle svarene, der var særlig præcise, men alligevel tror jeg nok, at ministeren gjorde sig store anstrengelser for at svare reelt.

Hvad angår direktivforslaget om europæiske samarbejdsudvalg og virksomhedsråd, kan jeg forstå, at det ikke er arbejdsministeren bekendt, at Kommissionen forsøger at presse sagen tidsmæssigt. Jeg håber, at det betyder, at det rygter, der har været, ikke taler sandt, men jeg er bekymret over den tilføjelse, som arbejdsministeren kom med, nemlig at der ikke var nogen grund til, at parterne skulle starte

[Kirkegaard]

forfra. Jeg vil gerne sige, at hvis parterne skal have en chance for at nå frem til et resultat, er man nødt til at starte med rent bord, ellers tør jeg godt forudsige, at forhandlingerne ender med, at man ikke bliver enig, og så er bolden pludselig tilbage samme sted, hvor den kom fra.

Så vil jeg sige, at arbejdsministeren fuldstændig misforstod et af de spørgsmål, jeg havde stillet. Arbejdsministeren havde opfattet spørgsmålet på den måde, at jeg spurgte, hvad der ville ske, hvis parterne på arbejdsmarkedet ikke blev enige om en eller anden ting. Mit spørgsmål angik den modsatte situation, nemlig hvordan Kommissionen ville stille sig, hvis parterne blev enige om f.eks. europæiske samarbejdsudvalg. Kan Kommissionen sige: Den løsning, som parterne har fundet frem til ad forhandlingsvejen, synes vi ikke er god nok, så vi tager bare et initiativ igen og lader, som om parternes aftale ikke eksisterer. Vil man alligevel køre et direktivforslag igennem, selv om parterne reelt har løst opgaven? Finder arbejdsministeren, at det er en fair og rimelig måde, hvis Kommissionen gør det sådan, og er det efter arbejdsministerens opfattelse i overensstemmelse med reglerne fra Maastricht og Edinburgh?

Jeg er glad for ministerens svar om nærhedsprincippet og for tilkendegivelsen af, at nogle konkrete direktivforslag, som har været meget længe undervejs, var for detaljerede. Når det var så besværligt at få tingene vedtaget i EF-Ministerrådet, var det i høj grad, fordi detaljeringsgraden var for stor. Jeg vil gerne takke ministeren for dette synspunkt og håber, at ministeren har det i baghovedet, når der næste gang kommer et forslag fra Kommissionen med en tilsvarende detaljeringsgrad, for det frygter jeg i al fald vi kommer til at se flere eksempler på.

Afslutningsvis vil jeg sige, at jeg er meget godt tilfreds med, at det er lykkedes at skrive en dagsorden, som næsten hele Folketinget kan slutte op bag. Jeg vil gerne tilkendegive, at jeg også er meget godt tilfreds med indledningen. Jeg har i adskillige år argumenteret for den sociale dimension i EF-sammenhæng og har adskillige gange gjort opmærksom på, at når man ikke nåede nogen vegne, var det tit, fordi fremgangsmåden var forkert. Nu er der aftalt nogle andre spilleregler, som efter min opfattelse giver langt bedre mulighed for, at

man kan få resultater af den sociale dimension i EF-samarbejdet, hvad der bestemt er behov for, men jeg er overbevist om, at den danske model fortsat vil være under pres, fordi den er noget enestående i EF-sammenhæng.

Jeg kan også frygte, at en socialdemokratisk arbejdsminister undertiden kan falde for den fristelse, at hvis substansen i øvrigt er noget, der tiltaler ministeren, betyder det måske ikke så meget med de procedureregler, som er aftalt. Jeg håber ikke, at ministeren falder for den fristelse, men hvis det skulle være tilfældet, kan jeg oplyse, at Det Konservative Folkeparti fortsat vil være vagthunden i Folketingets Markedsudvalg – eller hvad udvalget kommer til at hedde fremover – og sørge for, at det ikke kommer til at foregå uden at blive påtalt.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Det kan da godt være, at Kommissionen presser parterne, men det synes jeg er meget forståeligt, for det er velkendt, at det er et direktivforslag, der har ligget i ganske lang tid, og som på det uformelle plan også har været drøftet med parterne i ganske mange faser. Derfor synes jeg faktisk, at det er et helt urimeligt krav at stille, at man nu skal starte forfra med et rent bord, ikke mindst på baggrund af, at det faktisk er lykkedes den danske regering – også den tidligere – at finde et columbusæg, nemlig hvordan man kunne fortolke de samarbejdsudvalg på en måde, så parterne selv kunne finde ud af, hvad der var mest hensigtsmæssigt. Jeg vil godt sige, at jeg synes, det ville være helt tåbeligt, hvis man skulle lægge hele det arbejde op i rygsækken og starte med rent bord, og jeg tror i og for sig også, at parterne også med hensyn til andre forslag selvfølgelig skal presses lidt. Vi har ikke sagt med den sociale dialog, at vi sætter beslutningsprocessen fuldstændig i stå, så selvfølgelig skal der være et tidsmæssigt pres, for at man skal nå frem til nogle beslutninger, og det synes jeg ikke der er noget problem i.

Så spurgte hr. Kirkegaard, hvad der skulle ske, hvis parterne blev enige, eller hvis jeg ikke syntes om det, parterne blev enige om; det er tilsyneladende et fjendebillede. Ville jeg eller andre arbejdsministre så feje resultatet af bordet og lave noget helt selv? Jeg vil godt tillade mig at sige, vi ikke har facitlisten til hele denne øvelse.

Formanden:

Jeg kunne somme tider ønske mig, at vi havde den arbejdsdeling her i huset, at alle medlemmer på skift sad i denne stol. Så ville alle forstå, hvor generende det er, at der er så mange og tilmed langstrakte samtaler og larmende samtalegrupper.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Det er en helt ny procedure, vi nu går ind i efter 1. november 1993. Jeg sagde indledningsvis i mit svar til hr. Kirkegaard, at det har taget 20 år at finde hensigtsmæssige, effektive procedurer på arbejdsmiljøområdet, så oppositionen kan ikke komme en måned efter, at et helt nyt regelsæt er sat i gang, og stille inkvisitoriske spørgsmål om, hvad nu hvis. Det er simpelt hen ikke rimeligt, ikke fornuftigt, ikke klogt og ikke hensigtsmæssigt. Jeg synes, vi skal give parterne og det politiske system tid til at finde fornuftige og hensigtsmæssige samarbejdsformer, så vi kan leve op til det nationale kompromis, så den danske model også kan blive en model, der er bæredygtig i Europa.

(Kort bemærkning).

Kirkegaard (KF):

Jeg vil ikke afvise, at arbejdsministeren i visse situationer kan optræde i mit fjendebillede, men nu ikke i denne sammenhæng; det gjorde tværtimod Kommissionen.

Jeg vil så for tredje gang stille spørgsmålet: Hvis parterne bliver enige f.eks. om europæiske samarbejdsudvalg og Kommissionen ikke synes, at resultatet er godt nok, kan Kommissionen efter arbejdsministerens opfattelse så gribe ind og sige, at disse parter ikke har forstået noget af det hele, og at de nu selv tager sagen op igen? Det var dét, jeg spurgte arbejdsministeren om.

Arbejdsministeren (Jytte Andersen):

Jeg kan ikke svare hr. Kirkegaard på et spørgsmål, som har at gøre med, hvordan Kommissionen vil håndtere den situation, at parterne forhandler sig frem til enighed. Det er op til Kommissionen, og hvad Kommissionen efterfølgende gør bliver forelagt for arbejdsministrene, og så vil arbejdsministrene kunne tage stilling til det. Der vil i den situation naturligvis være tale om, at det mandat, jeg i den

situation skal have, skal forelægges for Folketingets Markedsudvalg eller EU-udvalg, eller hvad man måtte finde på at kalde det for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 14 af Kirkegaard (KF), Ivar Nørgaard (S), Charlotte Antonsen (V), Gade (SF), Peter Duetoft (CD), Lone Dybkjær (RV) og Lysholm Christensen (KRF) (se foran)

vedtoges med 96 stemmer (S, KF, V, SF, CD, RV og KRF) mod 7 (FP).

Hermed sluttede forespørgslen.

Meddelelser fra formanden:**Formanden:**

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Markedsudvalget (26/11 93):

Udtræder: Gade (SF)

Ny stedf.: Gert Petersen (SF)

Erhvervsudvalget (29/11 93):

Udtræder: Tove Videbæk (KRF)

Nyt medl.: Merethe Due Jensen (KRF)

Kulturudvalget (29/11 93):

Udtræder: Tove Videbæk (KRF)

Nyt medl.: Merethe Due Jensen (KRF)

Udtræder: Gerda Thymann Pedersen (KF)

Nyt medl.: H.P. Clausen (KF)

Udtræder: Birthe Hansen (SF)

Nyt medl.: Pernille Frahm (SF)

Udtræder: Jørn Jespersen (SF)

Ny stedf.: Birthe Hansen (SF)

Uddannelsesudvalget (29/11 93):

Udtræder: Tove Videbæk (KRF)

Nyt medl.: Merethe Due Jensen (KRF)

Udtræder: Jan Petersen (S)

Ny stedf.: Hanne Thanning Jacobsen (SF)

[Formanden]

Det Udenrigspolitiske Nævn (29/11 93):

Udtræder: Tove Videbæk (KRF)

Nyt medl.: Merethe Due Jensen (KRF)

Udvalget vedrørende Dansk Sikkerhedspolitik (29/11 93):

Udtræder: Tove Videbæk (KRF)

Nyt medl.: Merethe Due Jensen (KRF)

Udvalget vedrørende Det Etiske Råd (29/11 93):

Udtræder: Tove Videbæk (KRF)

Nyt medl.: Merethe Due Jensen (KRF)

Udvalget vedrørende Grønlandslove (29/11 93):

Udtræder: Tove Videbæk (KRF)

Nyt medl.: Merethe Due Jensen (KRF)

Kirkeudvalget (29/11 93):

Udtræder: Tove Videbæk (KRF)

Ny stedf.: Merethe Due Jensen (KRF)

Nordisk Råd (29/11 93):

Udtræder: Tove Videbæk (KRF)

Ny stedf.: Merethe Due Jensen (KRF)

Dansk Interparlamentarisk Gruppes bestyrelse (29/11 93):

Udtræder: Tove Videbæk (KRF)

Ny stedf.: Merethe Due Jensen (KRF)

CSCE's parlamentariske forsamling (29/11 93):

Udtræder: Tove Videbæk (KRF)

Ny stedf.: Merethe Due Jensen (KRF)

North Atlantic Assembly (29/11 93):

Udtræder: Tove Videbæk (KRF)

Ny stedf.: Merethe Due Jensen (KRF)

Forskningsudvalget (29/11 93):

Udtræder: Gerda Thymann Pedersen (KF)

Nyt medl.: H.P. Clausen (KF)

Udvalget vedrørende Teknologinævnet (29/11 93):

Udtræder: Gerda Thymann Pedersen (KF)

Nyt medl.: H.P. Clausen (KF)

Trafikudvalget (29/11 93):

Udtræder: Gerda Thymann Pedersen (KF)

Ny stedf.: H.P. Clausen (KF)

Miljø- og Planlægningsudvalget (29/11 93):

Udtræder: Per Tærsebøl (KF)

Nyt medl.: Karen Højte Jensen (KF)

Udtræder: Jørn Jespersen (SF)

Ny stedf.: Pelle Voigt (SF)

Retsudvalget (29/11 93):

Udtræder: Gert Petersen (SF)

Ny stedf.: Pernille Frahm (SF)

Sundhedsudvalget (29/11 93):

Udtræder: Jørn Jespersen (SF)

Ny stedf.: Rahbæk Møller (SF)

Markedsudvalget (29/11 93):

Udtræder: Gert Petersen (SF)

Ny stedf.: Gade (SF)

Udtræder: Løvig Simonsen (S)

Ny stedf.: Gert Petersen (SF)

Udtræder: Birgitte Husmark (SF)

Nyt medl.: Gade (SF)

Udtræder: Gade (SF)

Ny stedf.: Birgitte Husmark (SF)

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 1. december 1993, kl. 13.00.

Med hensyn til dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Mødet hævet kl. 18.46